

Sostenibilitat Lingüística

1. El valor de la diversitat lingüística

Actualment al món es parlen més de 6.000 llengües. De la mateixa manera que tots estam d'acord

a preservar la biodiversitat (les espècies animals i vegetals, els ecosistemes...), aquesta diversitat lingüística és una riquesa de la qual també cal tenir cura, ja que cada llengua és l'expressió d'una cultura, d'una forma diferent de veure el món.

Aquest volum de llengües es distribueix en només 200 estats,

de manera que la immensa majoria són plurilingües. Així, per exemple, a Papua Nova Guinea es parlen més de 800 llengües, al Brasil 166...

Però moltes de les 6.000 llengües es troben en risc de desaparèixer a causa de factors polítics, demogràfics, econòmics, socioculturals... Segons la UNESCO, al voltant del 50 % de les llengües del món són en perill de desaparició; només 10 llengües dominen el 50 % de la humanitat (xinès mandarí, castellà, anglès, bengalí, hindi, portuguès, rus, japonès, alemany i xinès wu). Si continua aquesta tendència, més del 90 % de les llengües poden desaparèixer al s. XXI, substituïdes per les denominades llengües dominants.

- Al món es parlen més de **6.000 llengües**
- Aproximadament el **50 %** és en **perill** d'extinció
- La gran majoria dels estats són **plurilingües**
- La diversitat lingüística és una **riquesa** que cal preservar
- Organismes com l'**ONU** i la **UE** promouen la conservació de les llengües
- Les **actituds favorables a la llengua catalana** són favorables també al manteniment de la riquesa lingüística mundial

Diverses institucions internacionals ja s'han mostrat sensibles en la necessitat de preservar el patrimoni lingüístic mundial, mitjançant la Declaració universal dels drets lingüístics. També la Carta europea de les llengües regionals i minoritàries, aprovada pel Consell d'Europa, defineix una llarga llista d'accions concretes que els estats signataris es comprometen a dur endavant per protegir-les i promoure-les.

A les Balears ja són més de 160 les que podeu escoltar pels carrers de pobles i ciutats. Enmig d'aquesta diversitat, hi trobam el català com a llengua pròpia del territori, amb un arrelament de més de vuit-cents anys d'història, i oficial des de la Constitució espanyola de 1978. Mantenir una actitud favorable a l'ús del català és contribuir a la sostenibilitat lingüística del planeta, a mantenir la vitalitat de la riquesa lingüística mundial.

**Consell de
Mallorca**

■ Departament de Cultura i Patrimoni
Direcció Insular de Política Lingüística

Sostenibilitat Lingüística

2. Decàleg «Sigues lingüísticament sostenible»

L'ONU proclamà el 2008 com l'Any Internacional de les Llengües per fer palesa la necessitat de defensar i de preservar les llengües del món. Amb motiu d'aquesta commemoració, el GELA (Grup d'Estudi de Llengües Amenaçades) —amb la col·laboració de la UNESCO— elaborà el decàleg «Sigues lingüísticament sostenible», que **recull 10 recomanacions per contribuir a la sostenibilitat de la diversitat lingüística**. Són consells senzills però efectius, per tenir una actitud oberta i respectuosa amb les llengües del món. Us animam que comenceu a posar-los en pràctica des d'avui, sempre que en tingueu l'oportunitat. El català, i la resta de llengües del món, us ho agrairan.

1. SIGUES RESPECTUÓS AMB TOTES LES LLENGÜES

Quan dius que una llengua no t'agrada, o que no és útil o important, sense adonar-te'n apliques aquests prejudicis a les persones que la parlen. Totes les llengües són iguals i totes són diferents.

2. OBSERVA I ESCOLTA: INTERESSA'T PER LES LLENGÜES DEL TEU VOLTANT

Molt sovint a prop teu es parlen llengües que ni tan sols sospites. Que no saps ni com es diuen. Moltes vegades saber-ne el nom o alguna paraula és suficient per demostrar que aprecies els qui t'envolten, que no et són indiferents. Digues gràcies a algú en la seva llengua i segur que li arrencaràs un somriure.

3. NO TINGUIS POR D'APRENDRE NOVES LLENGÜES, SEMPRE SERAN LES TEVES ALIADES

Molta gent pensa que una llengua o es parla o no es parla, i que no hi ha terme mitjà. O que per fer entrar una llengua al cap n'ha de sortir una altra. Aprendre, poc o molt, una llengua no vol dir oblidar-ne una altra, ni parlar-la pitjor. Una sola paraula et pot ser útil, i arribis on arribis, una mica és millor que res. Sempre hi guanyaràs

4. LES LLENGÜES T'OBREN NOVES PERSPECTIVES: NO RENUNCIïs A LES FONTS DE CONEIXEMENT QUE T'OFEREIXEN LES DIVERSES LLENGÜES

Totes les llengües contenen coneixement i en produeixen de nou; no et limitis a l'anglès. No deixis de banda allò que està escrit en llengües properes. Sovint descobriràs que les pots llegir i entendre molt més del que et penses, i que les bones idees no tenen llengua, o que totes les llengües en tenen. Les diferents llengües expressen diferents mirades sobre la realitat. Aprendre llengües diferents t'ajudarà a eixamplar mires.

5. DÓNA VEU ALS MINORITARIS I ESCOLTA'LS

Entre tots els minoritaris constituïm una majoria. No contribueixis a accentuar el desequilibri lingüístic, no tractis les llengües amb pocs parlants com no t'agrada que et tractin a tu. Si pots triar, dóna prioritat als que tenen menys altaveus. Ajuda'ls a arribar a tot arreu i ells t'hi ajudaran a tu.

6. NO IMPOSIS LLENGÜES DOMINANTS, REPLANTA LLENGÜES AMENAÇADES

L'escriptor nord-català Joan Lluís Lluís diu que a molts catalans del sud els agrada anar al Rosselló a demostrar com en saben, de parlar en francès. No facis només de difusor de les grans llengües en detriment

de les que tenen menys parlants. Mira d'interessar-te per la llengua que pot extingir-se: veuràs que és útil i necessària, i contribuiràs a la reforestació lingüística.

7. UN PETIT MERCAT POT SER UNA GRAN PORTA

És important no confondre l'audiència potencial amb la real. Escriure o parlar en una llengua de molts parlants no és cap garantia de ser escoltat. En canvi, parlar com els que tenim més a prop és fer-nos sentir. L'important no és la quantitat de gent que et podria entendre, sinó les persones a qui de debò dius alguna cosa. Quan Shakespeare escrivia, els anglòfons no arribaven a sis milions.

8. PRACTICA LA DIVERSITAT LINGÜÍSTICA QUAN ET MOQUIS PEL MÓN

Aprofita tota la riquesa i diversitat que el món t'ofereix si l'escoltes. No vagis a Gal·les o a Malta només a aprendre anglès. Prova de parlar les llengües dels llocs que visites: com menys s'esperin els teus interlocutors sentir-te dir coses en la seva llengua, més se n'alegraran.

9. PRACTICA EL TEU ESPAI DE LLIBERTAT: LA LLENGUA NO TE LA PODEN PRENDRE SI TU NO VOLS

Les llengües no són coses, no es fan nosa les unes a les altres: no et deixis convèncer del contrari. segurament al llarg de la vida no sempre podràs parlar en la primera llengua que vas aprendre, però sempre la podràs mantenir: és un coneixement que t'ajudarà a conèixer-ne d'altres. No el perdis: quantes més llengües saps, més saps de la teva llengua i del món.

10. NO EXCLOGUIS NINGÚ D'UNA LLENGUA

Les llengües, sobretot les poc parlades o poc esteses, creen lligams invisibles, són senyals de benvinguda, transformen un estrany en un veí. No privis els altres d'aprendre i usar la teva llengua. No els diguis amb la llengua que no són dels teus. A Mallorca, per exemple, parla'ls també en català; no els deixis fora de casa. El català és un passaport que no caduca: ajuda'ls a obtenir-lo per sempre.

Adaptació del decàleg elaborat pel

■ Departament de Cultura i Patrimoni
Direcció Insular de Política Lingüística

Sostenibilitat Lingüística

3. La sostenibilitat lingüística en l'activitat professional

Des de la tasca diària en l'àmbit laboral podeu contribuir a la sostenibilitat lingüística tot apostant per usar el català com a llengua de feina. El Consell de Mallorca opta per aquest camí des del moment que reconeix el català com a llengua pròpia de la institució.

Des del convenciment personal i/o des de la perspectiva dels principis de l'entitat per a la qual treballau, l'actitud lingüística ha de ser la d'usar com a norma general el català, tant oralment com per escrit, en les relacions amb els usuaris dels diferents serveis del Consell.

Heu de tenir present que, des de la vostra posició, actuau com un model lingüístic que pot generar imitació.

Així, per exemple, si cada vegada que un usuari us parla en castellà manteniu la conversa en aquesta llengua, el català es fa pràcticament invisible, quan segurament podríeu respondre a aquesta persona en català i us entendria o, fins i tot, podria canviar de llengua. Heu de tenir en compte que el 93% de la població de les Balears entén el català.

Tenint en compte el que acabam d'exposar, a continuació us proposam algunes pautes lingüístiques per dur a la pràctica des del lloc de feina que ocupau:

- **Feis del català la llengua d'ús habitual** en la vostra tasca professional
- Tot i que els usuaris us parlin en castellà, **practicaeu les converses bilingües**; és a dir, provau de mantenir el català
- No canvieu de llengua llevat que us ho demanin o vegeu que la comunicació és del tot impossible
- Els impresos, els informes, les notes, els correus electrònics..., **qualsevol tipus de documents**, redactau-los com a norma general **en català**

Sostenibilitat Lingüística

4. Estratègies de comunicació amb els usuaris. Les persones nouvingudes

D'entrada, sabem que el català és la llengua vehicular de la relació que, com a professionals, establim amb els usuaris dels serveis del Consell de Mallorca. Tot i això, quan es tracta de comunicar-nos amb persones immigrants que han arribat fa poc a l'illa, se'ns poden presentar dubtes. Però **és important que també amb aquestes persones el català es faci present des dels primers contactes**, perquè s'hi familiaritzin des del començament. Hem de pensar que, des de la nostra posició, actuam com a referent lingüístic i la projecció que facem de la llengua serà la que aquestes persones percebran.

Us proposam aquí alguns **consells per facilitar la comunicació** en aquestes situacions en què la comprensió pot ser més difícil:

- **Parlau a poc a poc**, amb una velocitat inferior a la normal
- Acompanyau el discurs amb **gests o imatges**
- Simplifiquem el discurs: utilitzau **frases curtes, vocabulari senzill...**
- Si és necessari, **repetiu** la paraula o frase
- Si heu de traduir alguna paraula, feis-ho en la **llengua més propera** a l'interlocutor (en molts de casos no és el castellà)
- Feis-los **preguntes** que us ajudin a saber si us han entès correctament

Tot i aquesta voluntat de mantenir el català, pot passar que, en els primers contactes, vulguem transmetre una informació important i ens trobem que l'altra persona no ens entén de cap manera. En el cas que vegem que hem de canviar de llengua, si és possible farem servir la llengua més propera a la persona nouvinguda o recorrerem als serveis de traducció que tinguem a l'abast.

Fins i tot en els casos que no podem mantenir el català, però, fem servir un "bon dia", un "moltes gràcies", un "adéu"... Pensau que si facilitam el contacte de les persones acabades d'arribar amb la llengua pròpia del territori, si feim del català la **llengua d'acollida**, els facilitam la incorporació en igualtat d'oportunitats a la nostra societat i afavorim que, entre la diversitat i la multiculturalitat que ja són una realitat, hi hagi també un punt de trobada i de **cohesió social**.

Consell de
Mallorca

Vicepresidència de
Cultura, Patrimoni i Esports

Sostenibilitat Lingüística

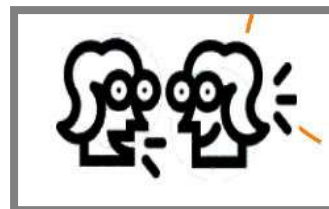
5. Estratègies de comunicació amb els usuaris. Comunicacions orals interpersonals. Fidelitat lingüística

Sou fidels? No passeu ànsia, no entrarem en qüestions personals ni ens plantejarem si els mallorquins som en general fidels a la nostra parella. Però, us heu plantejat mai per què els catalanoparlants sovint som "infidels" a la nostra llengua?

La **fidelitat lingüística** fa referència al fet de mantenir l'ús de la pròpia llengua amb totes les persones que ens puguin entendre i canviar a una altra llengua únicament quan és imprescindible.

Si ens aturam a pensar-hi, segurament ens adonarem que en la vida diària sovint passam del català al castellà, condicionats per la persona a qui ens adreçam, per la situació o el lloc en què ens trobam... És curiós que moltíssimes vegades acabam canviant de llengua sense que ningú no ens obligui a fer-ho i sense que ningú no ens ho hagi demanat; és a dir, sense que sigui necessari. Fixau-vos-hi i us n'adonareu.

Ben segur que us ha passat qualche vegada que algú us ha parlat en castellà i li heu contestat també en castellà. Al cap d'una estona i en detectar un accent delator, us heu temut que era "ben mallorquina", com se sol dir, i heu pensat *Vaja quin doi...* Per costum, una persona que s'expressa habitualment en català passa a fer-ho en castellà davant d'interlocutors que són parlants habituals d'aquesta llengua o que simplement percep com a tals. A vegades, no es continua una conversa en català, malgrat que els interlocutors l'entenguin, perquè fer-ho es considera de "mala educació".

El resultat d'aquesta dinàmica és una situació caracteritzada pel fet que molts d'individus autòctons tendeixen a parlar habitualment (i amb naturalitat) en castellà a les persones que identifiquen com a no autòctones i, en canvi, són poques les de procedències diverses que parlen en català a persones d'origen nadiu. Aquestes normes d'ús perjudiquen la visibilitat social del català i, a la llarga, en posen el futur en perill.

- La **fidelitat lingüística** dels parlants d'una llengua és bàsica per assegurar-ne la vitalitat i la supervivència.
- Més del **93%** de la població de les Balears entén el català.

No adreçar-nos en català a algú que pensam que no el parla (però, de fet, desconeixem el domini que té de la llengua o la capacitat per entendre'ns), més que una actitud educada i comunicativa, esdevé una nova forma d'exclusió: si identifiquem l'interlocutor amb una persona de fora, però en canvi resulta que ha nascut aquí o que fa temps que hi viu i se sent ciutadana d'aquest país, cream una barrera que n'impedeix la inclusió normal i plena i l'apartam d'un element bàsic d'identitat compartit entre els ciutadans balears. A més, les darreres dades revelen que a les Balears més del 93% de la població entén el català. Per tant, **encara que una altra persona se'ns adreci en castellà, això no vol dir que li hàgim de contestar també en castellà.**

«El respecte envers un mateix, el lingüístic inclòs, és el millor camí perquè els altres em respectin. [...] Qui no sent estimació per la seva manera de ser i de fer, difícilment inspirarà en els altres cap sentiment perquè puguin sentir-lo per ell. L'amor comença en un mateix. I la tendresa envers un territori i la seva llengua, també.»

Amor de llengües - Quim Gibert (psicòleg)

- Segurament tens un amic o familiar amb qui sempre parles en castellà, tot i que saps que entén perfectament el català. **Proposa't** a partir d'ara **xerrar-li en català**.
- Quan t'hagis d'adreçar a algú que no coneixes, **fes-ho en català**. No et deixis influenciar per la imatge que té, el color de la pell...
- Al carrer, a la botiga, al bar... **sigues fidel a la teva llengua**. Fes el canvi només quan no t'entenguin i sigui del tot necessari.
- Intenta mantenir converses bilingües. Encara que l'altra persona et xerri en castellà, si t'entén, tu pots **continuar en català**.
- Quan en el teu entorn laboral no se sol utilitzar el català, el fet que usis el català amb normalitat amb els clients no és en va, sinó que és **un exemple** per a més d'un company o companya.

Així doncs, si tenim una alta fidelitat en l'ús del català evitam l'exclusió social, oferim oportunitats per poder aprendre la llengua catalana, milloram les condicions de la nostra llengua (podem fer que el català sigui la llengua vehicular i habitual en un futur immediat) i vetlam per la igualtat d'oportunitats.

Integrar-se no vol dir poder-se comunicar; integrar-se implica viure en igualtat de condicions que la resta de ciutadans.

NO NEGUEM EL CATALÀ EN ELS TERRITORIS ON AQUESTA LLENGUA ÉS LA LLENGUA PRÒPIA

■ Vicepresidència de
Cultura, Patrimoni i Esports

Sostenibilitat Lingüística

6. La igualtat d'oportunitats. Arguments a favor de l'aprenentatge i l'ús del català

Segur que a la teva comunitat de veïns o al teu carrer hi viu algú procedent de l'Argentina, d'Alemanya, del Marroc, del Senegal... Quan el saludes o xerres amb ell, com ho fas? Li parles en català?

Hem de tenir present que, si a les persones que han vingut de fora els facilitam l'aprenentatge del català, els ajudam també a fer-los sentir com un ciutadà més de ca nostra, en **igualtat d'oportunitats. Saber català obre moltes portes.**

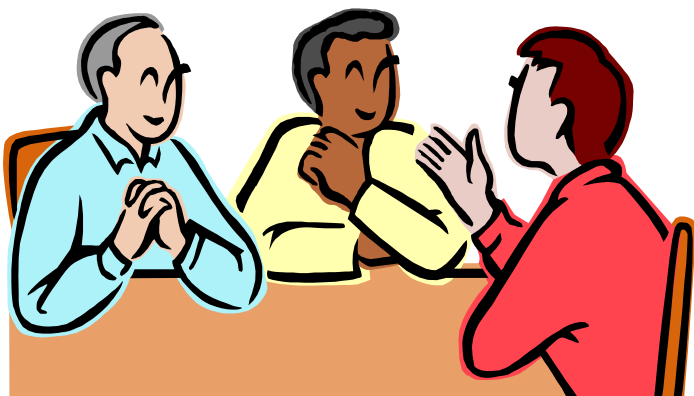

Són molts els efectes positius que comporta aprendre la llengua del territori i usar-la habitualment:

- Facilita l'accés a un **lloc de feina**.
- Permet als pares i mares **ajudar millor els fills** en les tasques de l'escola.
- Afavoreix la **cohesió social**, facilita les relacions col·lectives i possibilita la **participació** en diversos àmbits de la vida social amb més autonomia.
- Genera **empaties** amb les persones.
- Crea consciència de **pertinença a la nostra societat**.

La voluntat d'aquestes persones d'aprendre la llengua es reflecteix en les inscripcions als cursos de català que es fan a pràcticament tots els municipis; el nombre d'alumnes augmenta any rere any, i **molts es queixen que al carrer no tenen l'oportunitat de practicar la llengua**. Hem de tenir en compte que molts dels immigrants són plurilingües, perquè procedeixen de llocs on es parla més d'una llengua, i poden tenir fins i tot més predisposició a aprendre'n una de nova.

apren català!
apren català!

Els pensaments proteccionistes com "pobrets, ja prou problemes tenen com perquè hagin d'aprendre català" o els prejudicis del tipus "és que no en volen aprendre, no es volen integrar" són tòpics que es trenquen quan aprofundim en la realitat dels nouvinguts.

A Mallorca hi ha programes com el **Voluntariat Lingüístic**, que posa en contacte un voluntari catalanoparlant amb una persona que vol practicar el català perquè comparteixin una trobada setmanal de conversa. **Cafè Babel** és una altra iniciativa que aplega grups de conversa, en què aprenents de català, alemany i anglès conversen amb parlants nadius d'aquestes llengües. També les activitats de cohesió social **"Tots plegats"** acosten els dos col·lectius mitjançant activitats culturals, excursions... que es fan periòdicament.

- ♦ **Acosta't** a la realitat de les persones que han vingut de fora i que són al teu voltant.
- ♦ **Dóna'ls** a conèixer la llengua pròpia de Mallorca i encoratja'ls a aprendre-la.
- ♦ No et deixis guiar per l'aspecte de l'altra persona (el color de la pell, la roba...) a l'hora de triar la llengua. **Evita prejudicis i parla'ls d'entrada en català.**
- ♦ **Apunta't** a un programa de voluntariat lingüístic.

Pensau que si facilitam el contacte de les persones acabades d'arribar amb la llengua pròpia del territori, si feim del **català la llengua d'acollida**, els facilitam la incorporació a la nostra societat en igualtat d'oportunitats i afavorim que, entre la diversitat i la multiculturalitat que ja són una realitat, hi hagi també un punt comú de trobada i de cohesió social.

**SI ENTENEM LA INTERCULTURALITAT COM A RESPECTE A LES DIVERSES CULTURES,
HEM DE COMENÇAR RESPECTANT LA NOSTRA**

Sostenibilitat lingüística

7. El voluntariat lingüístic

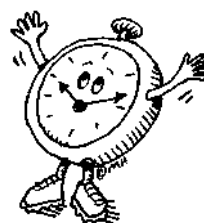

«**Amb tu, en català!**» és una campanya que coordina Paraula. Centre de Serveis Lingüístics, que té com a activitat central el **voluntariat lingüístic**.

Aquesta campanya consisteix a reunir persones voluntàries que tinguin el català com a llengua habitual i que estiguin disposades a dedicar unes hores a conversar —en un context real i relaxat— amb persones que l'han començat a aprendre i el volen parlar.

El **compromís** que es demana és una participació de deu hores: **una hora a la setmana, durant deu setmanes**. Totes les persones que participen en la campanya ho fan de manera desinteressada.

A partir de la inscripció dels participants, es formen les **parelles lingüístiques** tenint en compte els horaris disponibles i les afinitats.

La parella lingüística, formada per persones autòctones voluntàries i persones al·lòctones que desitgen aprendre una llengua, és un tipus d'aprenentatge cooperatiu entre iguals, en què un dels membres fa de "mestre" i l'altre, d'aprenent.

Així doncs, es pot participar en la campanya de voluntariat lingüístic **de dues maneres: com a voluntari o com a aprenent**.

Qui pot ser voluntari o voluntària? Totes les persones que parlin català habitualment. No es demana cap titulació, només que disposin d'una hora a la setmana per conversar en català amb la persona assignada.

Qui pot ser aprenent o aprenenta?

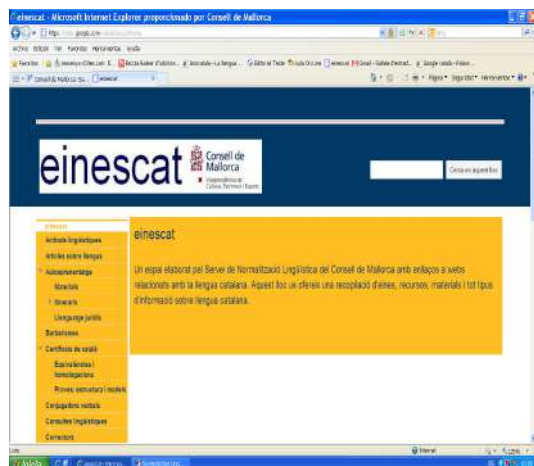
Totes les persones que ja tenen un mínim coneixement del català, que ja el parlen, encara que sigui amb dificultats, i que volen agafar fluïdesa i incorporar-lo d'una manera natural a les activitats quotidianes, laborals o de relació social.

Què s'ha de fer per formar part del programa de voluntariat lingüístic?

La manera més senzilla d'inscriure-s'hi és emplenar el formulari d'inscripció que hi ha al web de la campanya (<http://ambtu.paraula.cat/>). Però també podeu fer-vos voluntaris a qualsevol dels llocs d'inscripció que trobareu al mateix web.

Tant si ets catalanoparlant com si vols aprendre la llengua pròpia de Mallorca, amb la campanya de voluntariat lingüístic tens l'oportunitat de guanyar seguretat per parlar català o d'acostumar-te a no canviar de llengua innecessàriament.

Si, a més de compartir la llengua, vols tenir a l'abast un lloc web que aplega diversos recursos i eines lingüístiques en llengua catalana, consulta l'**einescat**.

Einescat t'ofereix la possibilitat de tenir en un mateix lloc web una bona col·lecció d'eines, material i tot tipus d'informació relacionada amb la llengua catalana. Inclou, entre altres recursos, **material d'autoaprenentatge**, diccionaris, conjugadors verbals, models de documents, informació sobre certificats de català...

Podeu consultar l'einescat al web del Consell de Mallorca o directament clicant **aquí**. Així mateix, si voleu tenir aquesta eina a mà, us recomanem que l'afegiu a la llista de Preferits.

comparteix la llengua fes-te voluntària

Ara més que mai, fes créixer l'ús social del català!

**Consell de
Mallorca**

Vicepresidència de
Cultura, Patrimoni i Esports

Sostenibilitat lingüística

8. Llengua i acollida: opinió d'un nouvingut

En Yela és un jove kenyà de 23 anys que fa tres anys i mig que viu a Mallorca. Concretament, viu a Palma i estudia a Son Canals. Hem compartit una estona molt agradable amb ell perquè ens conti com és la vida d'un jove nouvingut a Mallorca.

Per quin motiu vares venir a Mallorca?

Vaig venir per fer feina. Tenia amics que feien d'acròbates als hotels de Mallorca i m'animaren a entrenar-me i poder venir a fer feina amb ells. Al cap d'un any ja era aquí. He fet feina a hotels d'Andratx, Cala d'Or, Cales de Mallorca... També he actuat a la Misericòrdia a la festa Viu la llengua.

Abans de venir, sabies que s'hi parlava català? Com l'has après?

No, pensava que només s'hi parlava castellà. Però una vegada aquí, quan mirava la televisió, sentia una llengua diferent del castellà, els sons de la qual eren molt bonics. I al cap de sis mesos d'arribar, vaig voler aprendre català. Vaig començar a aprendre'n amb un amic que treballava al *Diari de Balears*, i he de dir que vaig trobar més fàcil aprendre català que castellà! Encara que la gent que m'envoltava no parlava català, a mi personalment com més en sabia, més m'enganxava, fins al punt que vaig fer un pregó a Can Alcover per motivar la gent a aprendre la llengua de Mallorca.

T'ha suposat qualche avantatge, saber català?

Sí! Quan vaig a una oficina i em senten parlar català, em fan més cas i m'atenen més bé! L'altre dia, per exemple, vaig haver d'anar a l'hospital perquè tenia un tap a l'orella i quan em varen sentir parlar català, varen quedar amb la boca badada!

Vaig trobar més fàcil aprendre català que castellà!

Saber català, t'ha ajudat a integrar-te? Quan creus que una persona se sent del lloc d'acollida? Quan creus que deixen de considerar-te un immigrant?

Sí, és clar que sí que t'ajuda! Tot i que de tot d'una que et coneixen, els mallorquins són tancats i desconfiats, a mesura que t'hi relaciones, es van obrint. Però tot i així, crec que és mal de fer arribar a sentir-te únicament d'aquí, de la mateixa manera que crec que és difícil que no et considerin un immigrant!

Immigrar i integrar-se, és més fàcil per a un home que per a una dona? I per a un jove, com tu?

Crec que un home ho té més fàcil per immigrar, perquè tenim una forma de pensar diferent de les dones i pens que a la dona li costa més perquè enyora més la família. En el meu cas, per exemple, el meu pare em va dir que em cercàs la vida a Espanya i que no pensàs en ell. I jo li faig cas, al meu pare!

I, per altra banda, pens que és més fàcil per a un jove fadrí que per a un pare de família, perquè has de deixar tota la família al teu país. Jo ara ja no hi pens tant, en la meua família, i això que ja fa un mes que no parl amb ells! Però m'agradaria molt que una de les meves germanes vengués, perquè és molt intel·ligent i m'agradaria que pogués estudiar aquí.

I sobre què es pot fer per la integració, diria als mallorquins que em parlassin en català.

És més fàcil relacionar-se amb altres nouvinguts que amb els autòctons?

La relació entre nouvinguts és molt més fluïda que amb els autòctons. La gent d'aquí es relaciona entre ella i és difícil entrar en el seu cercle, però jo tant tenc amics d'aquí com de fora!

Què diries a les persones que, tot i que saben parlar català, no s'atreveixen a parlar-hi?

A la meua classe passa molt això! Hi ha gent que sap català i l'entén, però no el parla per por d'equivocar-se. Però jo els diria que "de mica en mica s'omple la pica" i, a poc a poc, s'apren!

Què és el que més t'agrada de Mallorca?

Els costums i el menjar d'aquí m'agraden molt. El meu plat preferit és el trempó i el gató d'ametlla. Però sobretot m'agrada la seguretat que hi ha, de manera que pots caminar de vespre tranquil·lament fora por, cosa que al meu país no pots fer, perquè hi ha lladres, violadors...

Aquí hi ha poc respecte per la gent gran, especialment per part dels joves!

Què trobes de l'oferta cultural en català? Hi trobes a faltar res?

Trob que l'oferta cultural en català és regular, ni molta ni molt poca. Abans, podia mirar pel·lícules en català a IB3, però ara ja no puc fer-ho! També m'agraden els informatius. I de TV3 mir els documentals i els programes d'humor, com *Crackòvia*, que m'agrada molt!

Què trobes a faltar del lloc d'on véns? T'agradaria tornar-hi?

Tot i que hi ha moltes diferències entre la vida d'aquí i la de Kenya, per a mi seria molt difícil tornar-hi perquè aquí ja em sent molt a gust. Del meu país, enyor les ganes d'estudiar dels joves (aquí els joves van a classe i només xerren), el respecte per la gent gran i el coneixement que transmeten els pares als fills. Aquests són els tres valors que trob que falten, sobretot entre la gent jove, a Mallorca. També enyor la relació amb els veïns: aquí els veïns gairebé ni se saluden, en canvi, al meu país, malgrat que sigui un veí de molt més enfora, sempre ens saludam; però això supòs que és perquè aquí la gent viu molt de pressa. En canvi, un avenç que teniu aquí amb relació al meu país és la llibertat de la dona.

Als polítics, els demanaria que, en temps de crisi, s'unissin i lluitassin tots plegats per solucionar els problemes.

Quin consell donaries a algú que ve de fora?

Bé, primer de tot trob que ara no és un bon moment per venir, però si fos un bon moment, el convidaria que primer de tot aprengués català, perquè és la llengua d'aquí. I llavors ja aprendrà castellà.

Com creus que els mallorquins perceben els kenyans? Són certes aquestes impressions?

aquestes impressions?

He treballat al circ Williams amb gent de Mallorca, i la veritat és que moltes vegades la gent em mira com si mai no hagués vist una persona de color. També hi ha gent, sobretot joves, que, directament, eviten mirar-me, eviten la meva presència. Però jo no em sent malament, perquè entenc que per ventura aquesta persona no ha tractat mai amb una persona de color i que aquest comportament respon a una falta de costum.

Creus que la immigració es percep com un problema? Què creus que es podria fer per millorar la integració dels nouvinguts?

De poc ençà sé per les notícies que l'arribada d'immigrants està molt controlada. Però, al 2008, com que hi havia molta feina, el Govern era el primer interessat que arribassin immigrants perquè era una manera de cobrir la mà d'obra que faltava. Ara, com que ja no hi ha feina, no interessa que vinguin més immigrants.

Als polítics, els demanaria que, en temps de crisi, s'unissin i lluitassin tots plegats per solucionar els problemes.

I sobre què es pot fer per la integració, diria als mallorquins que em parlassin en català. Hi ha entitats que ens ajuden a integrar-nos, com és l'Obra Cultural Balear, però la majoria de gent no ens ajuda. Per exemple, els joves, encara que siguin catalanoparlants, sempre em parlen en castellà.

Vols afegir qualque cosa més?

Sí, ara us vull fer una pregunta jo a vosaltres: qui és l'home més fort del món? Com és? L'home més fort del món és el que sap controlar la seva ira. Aquell que sap encaixar de manera serena qualsevol notícia que li donin, per dolenta que sigui. Si controles les teves reaccions, ets l'home més fort del món!

Sostenibilitat lingüística

9. El tractament del multilingüisme i la interculturalitat

La migració, un dels fenòmens socials més importants dels darrers anys, ha suposat una confluència de cultures que ha configurat un panorama **intercultural i multilingüe** en les societats d'acollida. La nostra comunitat ha rebut milers de ciutadans i ciutadanes provinents d'altres països —tant europeus com extracomunitaris—, amb llengües, creences i cultures ben diferents de les nostres.

El resultat d'aquesta nova realitat és un panorama social heterogeni, divers, plural i complex, en què la llengua té un paper molt important. **L'acollida lingüística és indestruïble del conjunt del procés d'integració i és imprescindible com a factor d'inclusió i de cohesió socials.**

La llengua catalana, com a element bàsic d'identitat de la nostra societat i de la nostra cultura, és una de les millors eines d'inclusió social de què disposem.

Els autòctons tenim la tasca d'explicar als nouvinguts quina és la nostra realitat lingüística i alhora d'animar-los que aprenguin i utilitzin la nostra llengua. Ara bé, cal fer-ho **sempre des del reconeixement i el respecte per la seva realitat lingüística i cultural d'origen**. Els hem d'exposar que saber català fomenta la inclusió social, ofereix a qui l'adopta oportunitats de promoció social, laboral, etc. i que és un element de cohesió social. El català, per tant, pot esdevenir un veritable eix vertebrador de la nostra diversitat lingüística i cultural.

Tothom té el dret d'accedir al coneixement de la llengua pròpia del territori on resideix (Declaració Universal dels Drets Lingüístics)

En aquest context, **l'actitud dels autòctons envers la nostra pròpia llengua és clau**: hem de facilitar als nouvinguts que aprenguin català, però també és imprescindible que nosaltres fem servir la nostra llengua, per demostrar-los que és útil i viva. És en aquest sentit que els autòctons tenim la responsabilitat de ser referents lingüístics per als nouvinguts. D'aquesta manera, ells també valoraran la nostra llengua.

- **Aprendre català obre moltes portes a les persones immigrades i afavoreix la cohesió social.**
- **Molts dels nouvinguts volen aprendre la llengua pròpia de Mallorca. Una mostra n'és Veu pròpia, organització integrada per nous parlants que treballen per convertir el català en la llengua comuna entre els autòctons i els nouvinguts.**
- **Les persones que vénen de fora tenen dret a aprendre el català, ja que els garanteix la igualtat d'oportunitats.**

Si voleu més informació sobre acolliment lingüístic, consultau la [Guia pràctica d'acollida lingüística](#), el recull de suggeriments d'actituds lingüístiques [Què faig si...?](#) o consultau el web del [Servei de Normalització Lingüística](#) del Consell de Mallorca. També són interessants els exemples de bones pràctiques relacionades amb l'acolliment lingüístic que podeu trobar al web de [Linguamón - Casa de les llengües](#).

Sostenibilitat Lingüística

10. Llengua i acollida: l'opinió d'una professional

Caterina Ramis Cabrer, filòloga, que per qüestions professionals s'ha relacionat amb el món de la immigració, va treballar com a professora dels cursos per a immigrants organitzats per la Creu Roja. D'aquests cursos, dedicats a la formació professional dels nouvinguts en àmbits tan diversos com el manteniment de piscines o l'atenció sociosanitària domèstica, na Caterina n'impartia l'assignatura de català. També va ser professora de llengua catalana de Paraula, Centre de Serveis Lingüístics.

És per tota aquesta trajectòria professional en contacte constant amb els immigrants, i també pels valors culturals i humans que na Caterina aconsegueix transmetre als nouvinguts, que hem volgut que ens parli un poc d'aquesta experiència.

En general i per la teva experiència amb els nouvinguts, amb quins problemes topen els immigrants quan arriben a Mallorca? Saben que aquí tenim una llengua pròpia? Com se n'assabenten? És un problema per a ells?

Molts de nouvinguts vénen una mica a l'aventura, sense contactes i sense tenir gaire clar com resoldran el tema econòmic. D'altres ja tenen familiars o coneguts a l'illa, la qual cosa els facilita mínimament la seva estada aquí, tot i que les possibilitats laborals són magres per a tothom, tant per als forans com per als del país. En general no saben que hi ha una llengua anomenada català. Un percentatge molt minso en coneix l'existència, i és bàsicament a partir de la informació dels seus parents o amics amb fills en edat escolar. **El paper de l'escola és importantíssim perquè els menuts es relacionin amb el català.** Per als adults la dificultat és evident, però se solen esforçar per superar-la.

Pens que la paraula clau és «voluntat», perquè la «necessitat» es converteixi en «interès» per endinsar-se en una nova llengua.

Quan són conscients que aquí parlem una llengua pròpia, demostren interès per aprendre-la? El percentatge d'homes o de dones que volen aprendre català és el mateix? Per què creus que això és així? Quins avantatges els suposa saber català?

Quan s'assabenten que aquí parlem una llengua pròpia, per a la majoria és tota una sorpresa. Com que ja parlen o entenen bastant el castellà ho troben un tant innecessari: «tanmateix tots ens hi entenem, així». Però a mida que veuen que la llengua no és un problema insalvable, a poc a poc s'hi comencen a interessar.

La presència femenina en els cursos sol superar la masculina, i potser **elles estan més disposades a l'aprenentatge, més que res per poder ajudar els fills a l'escola.** Quan els nouvinguts s'adonen que el coneixement del català els pot obrir alguna porta més pel que fa al tema laboral, les ganes d'aprendre aquesta nova llengua augmenten.

Caldria la implicació dels autòctons a títol particular, que no canviassin de llengua quan coincideixen amb un nouvingut, o que ho fessin només en darrer extrem. La «voluntat» [...] ha de partir també de nosaltres.

D'on són els immigrants amb què has treballat? Quines llengües parlen? Hi ha llengües d'origen que afavoreixen més l'aprenentatge del català que d'altres?

Cada curs ha semblat una mena d'ONU en petit, amb persones provinents d'indrets ben diferents. He treballat amb argentins, un bon grapat de bolivians, una alumna armènia, colombians, alguns cubans, brasilers, un alumne de la Costa d'Ivori, un escocès, gent de l'Equador, un al·lot de Ghana, una guatemalenca, un gambià... i també alumnes de Nigèria, l'Iran, Portugal, Ucraïna, el Senegal, el Perú, Itàlia, el Marroc, Xile, el Paraguai, Guinea, la República Dominicana, Polònia, Romania i Veneçuela. A més, hi ha hagut alguns alumnes

catalanoparlants de pares peninsulars, que han estat un suport i un al·licient –una mica d'enveja sana, diria jo– per als companys. Les llengües que parlen són el castellà, el francès, l'anglès, el romanès, el polonès i algunes altres llengües eslaves. Alguns castellanoparlants també parlen quítxua i aimara.

No crec que sigui únicament la llengua d'origen, la que afavoreix en major o menor mesura l'aprenentatge del català. Pens que la paraula clau és «voluntat», perquè la «necessitat» es converteixi en «interès» per endinsar-se en una nova llengua, però sí que és cert que a partir d'una llengua llatina els pot resultar un poc més fàcil. Alguns alumnes castellanoparlants han tingut més dificultats per entendre el català que d'altres que tenien el francès o el portuguès com a llengua pròpia, però també hem de pensar que no tothom té el mateix do a l'hora de l'aprenentatge.

Quina percepció tenen els nouvinguts dels autòctons? Creus que hi ha voluntat d'integrar-se i d'integrar-los?

La diferència de vegades crea malafiança mútua entre autòctons i nouvinguts. Alguns immigrants es relacionen amb els del país amb naturalitat, i hi creen cert grau de confiança. D'altres, malauradament, es fan només amb els seus, la qual cosa fomenta la guetització, poc recomanable, realment. **La integració és complicada, si no hi ha un veritable esforç per les dues bandes.** Els mallorquins de vegades tampoc no els ho posam fàcil, cal reconèixer-ho.

Trobes que hi ha prou entitats, organismes, associacions... que facilitin l'acollida dels nouvinguts? I, pel que fa a l'oferta de difusió i aprenentatge de la nostra llengua i de la nostra cultura, trobes que és suficient? Què hi trobes a faltar?

En una societat com la nostra, en què cadascú va a la seva, és molt important l'existència d'entitats que donin suport als nouvinguts, comptar amb aquesta ajuda és primordial. **L'esforç per fer conèixer als immigrants la realitat lingüística i cultural nostrada és considerable, però no suficient.** Caldria la implicació dels autòctons a títol particular, que no canviassin de llengua quan coincideixen amb un nouvingut, o que ho fessin només en darrer extrem. La «voluntat», de què he parlat més amunt, ha de partir també de nosaltres.

Sabem que no et limites a ensenyar llengua als alumnes, sinó que també els ajudes a integrar el català en les activitats diàries. Com ho fas?

El català és una eina, la primera passa per a la integració, però no l'única. Els alumnes han de fer-se seva la nova llengua, l'han de veure com un element de comunicació vàlid per a la relació amb els altres membres de la societat que els acull. Mai no m'ha sabut gens de greu compartir una part del meu temps lliure amb els alumnes. **Treure el català de les quatre parets de l'aula és fonamental, compartir-lo al carrer, tot passejant o prenent un cafè, anant a plaça, visitant alguna fira, contemplant com els castellers aixequen una torre humana, intentant aprendre uns punts de bolero o compartint un berenar...** tot plegat ajuda a entendre una mica més la comunitat d'acollida.

Quines estratègies fas servir per fer-te entendre amb un nouvingut que no entén el català?

A l'hora de la inscripció en els cursos, a Creu Roja s'ha demanat a l'alumne un coneixement bàsic de castellà. Tenint-ne nocions, en principi ha de ser més senzill apropar-se al català, si més no sobre el paper, però això no és garantia d'èxit al cent per cent, el resultat no és sempre satisfactori. El material utilitzat, visual sobretot, és molt profitós per a l'aprenentatge, però també recursos com la gestualitat i la mímica. Cal utilitzar totes les eines a l'abast per atreure l'atenció de l'alumne, i si s'aconsegueix fent una mica de teatre, endavant les atxes.

El fet que siguis una dona, ha condicionat d'alguna manera l'assistència d'alumnes a les teves classes per motius de procedència, sexe, religió...?

Hem de compartir el que som i oferir-ho de la millor manera, i igualment rebre el que ens poden aportar ells.

L'alumnat sol ser en general bastant respectuós. En alguna ocasió el fet de ser una dona no ha agradat qualche alumne, però això no ha suposat un problema, no hi ha hagut boicot dins l'aula, ni molt menys, simplement la persona en qüestió ha deixat el curs... i cadascú a ca seva.

Hi ha cap anècdota que ens vulguis contar sobre la situació personal d'aquestes persones nouvingudes? I de la teva experiència en la relació amb elles?

Les persones nouvingudes que he conegut tenen una motxilla plena de vivències que bastarien per escriure un llibre. Lluny de la seva terra, de la seva gent, n'hi ha que se m'han confessat, han rigut, han plorat, s'han esplaiat a voler amb la paraula –allò de la funció terapèutica de la llengua– m'han convidat a noces i tot... La meua experiència en la relació amb aquest grup humà tan igual i tan diferent a nosaltres és positiva de dalt a baix. Per a mi ha suposat un enriquiment personal enorme.

Vols afegir qualche cosa més per acabar?

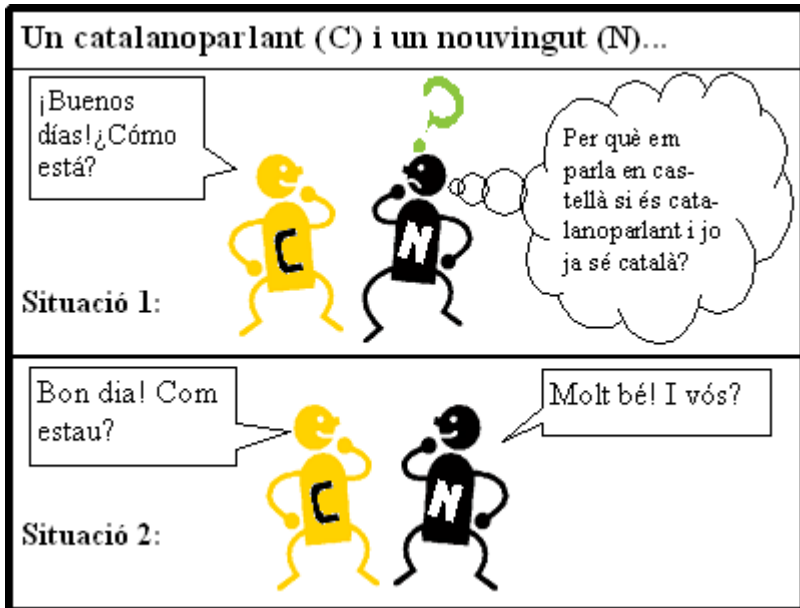
Sí, una cosa que és ben sabuda, però que no sempre tenim present a bastament: **el color de la pell, un vestuari diferent, l'emboïll, al cap i a la fi, són només UNA petita part del nouvingut, però no són EL nouvingut.** El recel, la manca de confiança, el temor a allò que no coneixem no afavoreix una bona relació amb l'immigrant. Hem de compartir el que som i oferir-ho de la millor manera, i igualment rebre el que ens poden aportar ells. Aquest és el pas a seguir per aconseguir llimar qualsevol possibilitat de topada entre comunitats diferents, la coneixença mútua és bàsica perquè la societat funcioni com cal.

Sostenibilitat lingüística

11. Els immigrants són herois?

La **tria lingüística** que feim a l'hora d'adreçar-nos a un interlocutor afecta la sostenibilitat lingüística. Si triam la llengua en funció del color de la pell o de l'origen ètnic, indirectament, discriminam el nostre interlocutor. Si, a més, el receptor es tem que l'aparença física li impedeix que els catalanoparlants li parlin català, a més de sentir-se discriminat, adoptarà una actitud tancada envers la llengua del país d'acollida.

Aquesta tria, per tant, pot ser **perjudicial per a la sostenibilitat lingüística**: aquest parlant potencial pot sentir que l'esforç d'aprendre la llengua del país d'arribada és inútil, impressió que el pot fer desistir d'aprendre català. I encara pot fer una passa més: transmetre a la gent que l'envolta el missatge: «per què he d'aprendre català, si ningú no me'l parla?».

«Afirmar, doncs, que algunes llengües són per essència predestinades a ser llengües literàries, filosòfiques, científiques, és una forma com una altra de discriminació i, en definitiva, de racisme, ja que afirmar això és afirmar també que d'altres llengües no són predestinades a poder parlar d'aquestes activitats humanes i que, per tant, només poden servir per parlar del temps que farà, de la collita de patates, del mal de ronyons, de supersticions enutjoses...»

[...] La plasticitat és una característica universal de les llengües i absolutament totes poden acabar parlant de tot.»

[Font: A cremallengua. Elogi de la diversitat, Joan-Lluís Lluís]

La causa d'aquesta conducta lingüística dels catalanoparlants, moltes vegades, és la creença, bastant estesa, que parlar en castellà als nouvinguts és fer-los un favor. Tot al contrari: aquest **canvi de llengua**, que molt sovint fan els catalanoparlants quan s'adrecen a un interlocutor de procedència diferent de la seva, devalua la funció social del català i dificulta la integració lingüística dels que han vingut de fora.

Joan-Lluís Lluís, en el llibre *A cremallengua. Elogi de la diversitat*, qualifica

d'herois els immigrants que han après català i que el parlen. La raó és que, mentre molts de catalanoparlants encara no han assimilat que el futur que ens espera serà multicultural, amb una llengua comuna, els nouvinguts no només han assumit aquest futur, sinó que ja l'han començat a construir adoptant la llengua del país que els ha acollit. Això no obstant, la visió que tenen els nouvinguts d'ells mateixos és ben diferent d'aquesta, com expliquen a *El català també és meu. Guia per a nous i futurs parlants de català*, feta per persones que no tenen el català com a primera llengua: **«El que jo he fet [adoptar el català com a llengua d'ús habitual] no és cap heroïtat, és el que hauria de fer qualsevol persona que hagués anat a viure a un territori on es parla una llengua que no és la seva. Per tant, els nous catalanoparlants no necessitem que ens facin cap monument, sinó que ens tractin amb la major naturalitat i normalitat possible.»**

El futur de la nostra llengua depèn de la visió que nosaltres, els catalanoparlants, tinguem de la nostra llengua. I un element de mesura d'aquesta visió és la llengua que parlem als nouvinguts. Recordem que, segons els lingüistes, cada dues setmanes mor una llengua. **De nosaltres depèn que la nostra no mori.**

Sostenibilitat lingüística

12. No canvieu de llengua, guanyau-ne una!

La importància de la llengua en el procés d'integració dels nouvinguts és indubtable. Però també cal que posem atenció a la manera com transmetrem aquesta importància. Moltes vegades s'anima els nouvinguts a **canviar** la seva llengua materna per la del lloc d'acollida. Proposam modificar aquesta perspectiva i encoratjar-los a **guanyar** una llengua, la del país que els acull, ja que la intenció no és que abandonin la seva llengua materna, sinó que n'afegeixin una de nova al seu propi repertori lingüístic; en el nostre cas, la catalana.

Si **sou nouvingut** i encara no estau convençut dels avantatges que suposa **aprendre** català i **adoptar**-lo com a llengua d'ús en la nova societat que us ha acollit, és a dir, **guanyar** el català, us n'oferim un bon grapat...

Per què he d'aprendre català?

PERQUÈ...

Sereu una persona **adaptable i flexible**, fet que us reportarà:

- més oportunitats laborals i més bones,
- espais nous,
- relacions personals, socials i professionals noves i
- més cultura.

Una llengua comuna, com és el català, «no contribueix a cap procés de substitució lingüística, i ajuda a preservar la riquesa lingüística del món».

Entendreu més bé la realitat social i cultural del que ara és el vostre país. El català us proporcionarà un nou sentit de pertinença i d'arrelament al lloc on viviu, **un sentit d'ubicació cultural**.

Demostrareu als autòctons que estau disposat a fer un esforç per prosperar. El català esborra etiquetes i obre portes, és a dir, deixareu de ser un «immigrant», «de fora», per ser un autòcton més. Ara bé, a la vegada, continuareu sent la mateixa persona de sempre, perquè **la vostra nova identitat com a catalanoparlant d'adopció i la vostra identitat cultural d'origen són perfectament compatibles**. Una llengua comuna, com és el català, «no contribueix a cap procés de substitució lingüística, i ajuda a preservar la riquesa lingüística del món».

«Si parles el català amb tota naturalitat, sense sentiment de culpabilitat, sense actitud de submissió, sense prejudicis, el teu interlocutor no interpretarà el teu gest com un atac.»

Viureu una **experiència enriquidora**, que us aportarà una visió nova del món i de les coses, a més d'una manera nova d'expressar-vos. Recordeu que «una llengua no és només un instrument de comunicació, és una forma d'entendre el món i de relacionar-s'hi».

Sereu **un exemple** per als amics, podreu ajudar els vostres fills en les **tasques de l'escola** i actuareu com a **model lingüístic** per a totes aquelles persones que encara no han adoptat el català. Per tant, també haureu de mantenir la llengua, malgrat que el vostre interlocutor parli una altra llengua que també domineu: si heu après a parlar català, no és per renunciar-hi tot d'una que trobeu una persona que no la parla. Viviu en català!

Contribuireu a crear **una nova identitat comuna** i compartida entre els catalanoparlants d'origen i tots els altres catalanoparlants que s'han volgut aproximar a la llengua del país on viviu i garantireu el futur i el benestar de la llengua que us ha acollit.

SABEU QUE...

«A Valònia, encara s'hi parla való, i no únicament francès. Però el való, dialecte de la llengua d'oïl, d'on prové també el francès, és la llengua arraconada, la que es veu menys i de la qual ningú no parla, perquè els tecnòcrates de la capital ja tenen prou maldecaps amb el francès, el flamenc i l'alemany. El való és la llengua pobra, la llengua amb la qual alguns pagesos parlen als seus animals perquè tenen massa vergonya de parlar-la als seus fills.»

[Font: A cremallengua. Elogi de la diversitat lingüística, de Joan-Lluís Lluís]

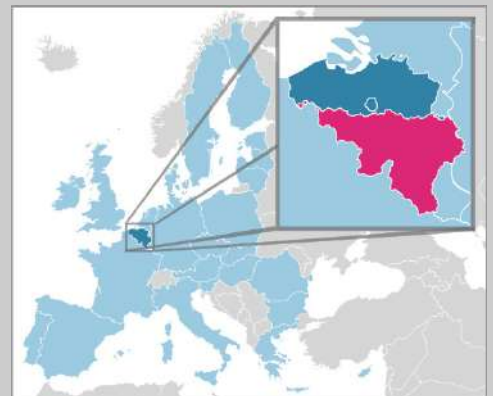

Foto extreta de Wikipèdia. Autor: Solbergj

No deixeu que al català li passi el mateix... Parlau-hi!

Consell de
Mallorca

Font de les citacions: *El català també és meu*, Plataforma per la llengua i Fundació Vincle

■ Vicepresidència de
Cultura, Patrimoni i Esports

Sostenibilitat lingüística

13. Anàlisi d'actituds lingüístiques

La bona educació pot ser mortal. Ens referim a la bona educació a la qual al·ludeixen molts de catalanoparlants per canviar de llengua en favor de l'espanyol. Parlem-ne...

Per pensar-hi...

Heu estat mai protagonista de la següent situació?

Un catalanoparlant **s'adreça a una botiga** i troba un dependent també catalanoparlant. Atenent a una suposada 'bona educació' que els han inculcat a tots dos, el client inicia la conversa en castellà i el comerciant també contesta al client en aquesta llengua. Al cap d'una estona, tots dos es temen que l'altre és tan catalanoparlant com ell...

En aquesta situació, just que un dels dos interlocutors hagués iniciat el contacte en català, tota la conversa hauria estat en aquesta llengua. Moltes vegades canviem la nostra llengua per adaptar-nos a la que ens pensam que és la llengua de la persona que ens atén. Però, a més, en cas que la llengua d'aquesta persona que ens atén sigui diferent de la nostra, igualment li podem continuar parlant en català, perquè **un 93% de la població de les Balears l'entén**.

Facem cadascú de nosaltres un petit esforç i farem ben visible la nostra llengua! Siau fidels al català, tant si sou clients com si sou dependents. De vegades, un simple *bon dia* basta per desencadenar tota una conversa en català!

«Quan una persona que té per llengua materna una llengua A s'adreça en una llengua B a una persona que té per llengua materna la llengua A, vol dir que la llengua A comença a ser prescindible. [...] Aquest hàbit, quan esdevé generalitzat, porta irremeiablement a la mort de la llengua.»

Per pensar-hi...

Heu estat mai protagonista d'aquesta altra situació?

Un catalanoparlant **s'ha d'adreçar a un nouvingut** i decideix iniciar la conversa en castellà. Aquest nouvingut, que ja comença a parlar la nostra llengua, li contesta en català, però com que no parla amb tota la fluïdesa d'un autòcton, el catalanoparlant decideix no parlar-li en català per 'fer-li un favor' i que no s'hagi d'esforçar a parlar la nostra llengua...

Heu pensat mai que per als nouvinguts **sou un model lingüístic?** Com a model, parlau en català i no canvieu de llengua! Si ho feis així, els nouvinguts que us escoltin, es temeran que tenim una llengua útil i que l'esforç que han fet per aprendre-la ha valgut la pena! En canvi, si veuen que parlen català, però no els contestam en la mateixa llengua, pot ser que es desanimin i desisteixin d'usar-la.

«Jo estic fent un esforç per parlar en català; i els catalanoparlants d'origen també s'haurien d'esforçar una mica. Haurien de fer un esforç per entendre'm i comportar-se amb naturalitat, per mantenir el català en la conversa, per no parlar massa ràpid o utilitzar paraules massa difícils o massa col·loquials...»

«Em sento "eliminat del joc", i és molt frustrant veure que les persones no em responen en català. És com si em desaproessin com a catalanoparlant.»

Per pensar-hi...

I si **el nouvingut encara no sap català** i ningú no li parla en aquesta llengua, pensau que s'animarà a aprendre-la o pensarà que tanmateix no la necessita?

Parlau sempre en català! També amb els nouvinguts: els ajudareu a integrar-se, els donareu oportunitats de posar en pràctica el català que ja han après i, si no en saben, els fareu veure que la nostra llengua és necessària i s'animaran a aprendre-la. I, per descomptat, la llengua us ho agrairà!

«Si volem facilitar el procés d'adopció de la llengua catalana als nouvinguts, és summament important que els catalanoparlants no canviïn de llengua quan s'adrecen als altres, ja que a la dificultat individual d'aprendre una llengua (que afecta només la persona que inicia aquest procés), li estem afegint una dificultat social que afecta la llengua, és a dir, ens afecta a tots col·lectivament.»

Font de les citacions: Joan-Lluís Lluís, *A cremallengua. Elogi de la diversitat lingüística*

**Consell de
Mallorca**

■ Vicepresidència de
Cultura, Patrimoni i Esports

Sostenibilitat lingüística

14. El català, una llengua permeable

Us fa vergonya parlar català?

Qualsevol persona que comença a parlar una llengua que no és la seva, sigui quina sigui, se sent insegura, perquè no pot dir les coses amb els matisos i la claredat que voldria. Però és important entendre que **l'aprenentatge d'una llengua és un procés i que cal tenir paciència**. La inseguretat inicial, a poc a poc, es converteix en seguretat a mesura que la parles. Però per agafar confiança com a nous parlants, cal practicar la llengua que s'aprèn i, per practicar-la, és necessari trobar àmbits d'ús.

Això no obstant, som conscients que de vegades trobar oportunitats per parlar en català pot ser difícil, perquè diversos factors extralingüístics han determinat que la presència del castellà sigui massiva, sobretot en els mitjans de comunicació i en la producció cultural dirigida a les masses. Ara bé, us proposam que mireu la situació des d'una altra perspectiva: amb l'excusa de trobar interlocutors amb qui practicar la llengua que apreneu, aprofitau per conèixer gent nova! Per tant, **si canviau d'escola, de pis, d'universitat, de feina... inicieu les vostres relacions en català**.

«Si les llengües no fossin permeables [a nous accents, per exemple] no podrien enriquir-se, ni enriquir-nos.»

«La realitat de qualsevol llengua viva és que presenta gairebé tantes varietats com parlants.»

Us fa por que la gent se'n rigui de vosaltres quan parlau català?

Si és així, teniu dues opcions:

1

Parlar català amb un accent propi i anar practicant-lo per, a poc a poc, millorar-ne la pronunciació.

2

Deixar que la vergonya us guanyi la batalla i no parlar-lo.

Heu de tenir clar que si qualcú es riu de vosaltres per la vostra manera de parlar català és perquè no és capaç de veure que l'esforç que feis és digne de respecte.

«La llengua catalana ha estat el factor bàsic d'integració dels nouvinguts des de temps immemorials. La llengua no ha estat mai una barrera, sinó una porta oberta a tothom.»

Ferran Sáez. Escriptor i filòsof

«Molts immigrants tenen por de perdre part de la seva essència, i no és així. Han de saber que no perdran res i guanyaran moltes coses. Emigrar és guanyar una cultura.»

Laila Karrouch. Escriptora catalana d'origen marroquí

Passau de ser un “nou catalanoparlant” a ser un “catalanoparlant d'adopció”!

Amb la denominació ‘nou catalanoparlant’ ens referim al nouvingut que comença a emprar la llengua, però que encara té certes dificultats per expressar-s’hi i que no l’ha adoptada com a llengua d’ús social.

Convertiu-vos en ‘**catalanoparlants d’adopció**’, que és una passa més! Els catalanoparlants d’adopció són els nous catalanoparlants que tenen una llengua primera diferent del català, però que **ja han adoptat el català com a llengua d’ús habitual en els contextos públics** sense que això suposi un abandonament de l’altra llengua (o llengües) que usa amb els amics i familiars!

«Vaig néixer a Sidi Slimane, als afores de Casablanca, al Marroc, l’any 1985. Quan tenia dotze anys els meus pares emigraren a sa Pobla. Aleshores la comunitat magrebina era de devers 700 persones. En aquell temps els nins marroquins i els poblers jugaven junts a futbol –quan dic *junts* vull dir al mateix equip– al campet del poliesportiu. [...] jo volia jugar amb ells. Les primeres vegades que m’hi vaig acostar no em reberen gaire bé, però vaig ser banyeta i al final vaig aconseguir que m’hi deixassin jugar [...].

En cinc mesos de relacionar-me amb els nins poblers ja parlava un català prou fluid, cosa que m’ha permès, amb el temps, ser considerat un més. Tenc molts amics *poblers* –jo ara també ho som, pobler– i, tot i que encara hi ha molta feina per fer, estic convençut que les dues comunitats tenim l’oportunitat de conèixer-nos mútuament i arribar a esdevenir una de sola, en què es respectin les cultures i les creences de les dues bandes. En definitiva, que la integració es produeixi d’una manera efectiva sense haver de deixar mai de banda la nostra cultura ni les nostres arrels.

A totes les persones que arriben a Mallorca, o que fa temps que ja hi són, els anim a aprendre la llengua d’aquí. És la via més ràpida d’integració que conec. I als d’aquí, els deman que ens parlin sempre en català, encara que per la nostra fesomia sembli que no l’hàgim d’entendre. És el millor regal que ens poden fer.»

**Tarik Aissaoui, marroquí pobler, constructor de ponts interculturals
Representant de la delegació de l’associació Al-Maghreb a sa Pobla**

Sabeu que...

«L’ortografia ha esdevingut un factor objectiu de discriminació social. Es pot dir que a França hi ha el francès A –noble, acadèmic, institucional- i el francès B, que varia segons les regions i els barris –rudimentari, argòtic, empeltat de llengües autòctones o immigrades-, que serveix per parlar amb els companys, per lligar i per fer la viu-viu, però que no permet l’accés al famós però tan sovint invisible “ascensor social” francès.»

Facem del català una eina d’integració!

Fons de les citacions:

- *El català també és meu*, Plataforma per la llengua i Fundació Vincle
- *500 raons per parlar català*, de David Pagès i Cassú
- *Guia pràctica d’acollida lingüística*, Plataforma per la Llengua i Consell de Mallorca

Sostenibilitat lingüística

15. La gestió del multilingüisme: el català, llengua comuna

Lingüísticament, com definiríeu el nostre domini lingüístic? Diríeu que és bilingüe? Idè atenció! Hi ha una dada real que rebutja la idea del bilingüisme com a model de convivència: en el nostre entorn es **parlen 277 llengües diferents**! Així que més que bilingüe, vivim en un entorn multilingüe!

Encara que potencialment aquesta situació pot ser caòtica, el multilingüisme ben gestionat pot reportar grans beneficis, tant econòmics com culturals. I una bona gestió implica l'existència d'una **llengua comuna**, és a dir, una llengua compartida que estructuri la vida pública. En el nostre cas, evidentment, aquesta llengua comuna és el català.

«Una llengua comuna articula la gestió de la diversitat lingüística al territori on es parla històricament, i fa compatibles les identitats d'origen amb una identitat compartida. És a dir: tot respectant la pluralitat de llengües que es parlen a la nostra societat, la llengua comuna permet que unes no trepitgin les altres, i d'altra banda proporciona un sentit d'identitat col·lectiva a tota la ciutadania.»

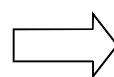
Catalanoparlants, sabeu que tenim un paper ben important en la tasca de convertir el català en la llengua comuna que gestioni correctament aquesta diversitat lingüística? Pensau que sou un referent, un model lingüístic, i que si empra la nostra llengua, la fareu necessària.

Sabeu la història d'Ovidi?

El poeta llatí Ovidi va ser condemnat per l'emperador August a viure a l'exili, fora de Roma. Durant aquest exili, Ovidi deixà constància de l'enyorança que sentia per la seva llengua, que ja no podia parlar amb ningú, excepte amb els seus esclaus (encara que això, per a un romà de bona naixença, no fos ben bé parlar!). Mentre que Ovidi sentia que **havia després de parlar**, llengües autòctones del país d'exili, com la tràcia o l'escita, penetraven el seu llatí pulcre. Ovidi acabà per confessar que se'n reien d'ell quan parlava llatí...

No deixeu que us passi el mateix que a Ovidi! Que no us guanyi la peresa: «la peresa genera peresa, el peix es mossega la cua i nosaltres, la llengua». Parlau català! Escoltau els nostres padrins, apreneu-ne paraules i usau-les! Així podrem transmetre als nouvinguts una llengua pura i genuïna.

«Una llengua només roman viva si és necessària, si els seus parlants la conreen des de l'autoestima, la confiança, la dignitat i l'estimació. El català, en podem estar ben convençuts, serà el que els seus parlants vulguem que sigui. El seu futur depèn, en bona part, de l'actitud dels qui el parlem. Oberts al món, és clar que sí, però sense renunciar a allò que ens pertany i ens identifica, a allò que ens el fa veure d'una manera determinada, d'una manera nostra. Si volem tenir una llengua de primera, cal, en primer lloc, que hi creiem.»

Necessitau arguments per convèncer-vos que parlau una llengua ben important? Pegau una ullada a les següents dades i veureu que tenim una llengua de primera:

- ♦ L'any 2013 a les Illes Balears, el **80,4%** dels exàmens de **selectivitat** s'han fet **en català**. Els estudiants de **Menorca** continuen sent els que més fan servir el català als exàmens (91,9%); a **Eivissa i Formentera** el percentatge ha davallat un poc: del 80,2% al 77,1%, mentre que a **Mallorca** es manté en el 79,7%.
- ♦ El **93%** de les famílies de nins que tenen entre 3 i 8 anys han triat **l'ensenyament en català** a les Illes Balears.
- ♦ Més de 7 milions de persones **saben escriure el català**: el 50,3% de la població resident als territoris de parla catalana. A les Illes, concretament, el percentatge augmenta fins al **54,9%**.
- ♦ **Més de 5 milions de persones** que saben parlar català no l'han tingut com a llengua materna. Al domini lingüístic català, devers 4.383.000 persones declaren que tenen el català com a llengua inicial i materna, mentre que els que declaren que parlen català són 9.856.000 parlants. Per tant, **hi ha 2,25 parlants de català per cada parlant inicial d'aquesta llengua**, fet que acostava la nostra llengua al francès i l'anglès (que tenen 2,82 i 2,52 parlants per cada parlant inicial, respectivament), més que al castellà (que té 1,65 parlants per cada parlant inicial).»

Fonts de les citacions:

- *El català també és meu*, Plataforma per la Llengua i Fundació Vincle
- *500 raons per parlar català*, de David Pagès i Cassú
- *A cremallengua. Elogi de la diversitat lingüística*, de Joan-Lluís Lluís
- *InformeCAT 2013. 50 dades sobre la llengua catalana*, de Plataforma per la Llengua

■ Vicepresidència de
Cultura, Patrimoni i Esports

Sostenibilitat lingüística

16. El català també és teu!

El nostre **paisatge lingüístic** ha canviat substancialment en els darrers anys i ha esdevingut **multilingüe**. El català, amb un arrelament de més de vuit-cents anys d'història, és la llengua pròpia que ha de vertebrar aquesta multiplicitat lingüística i cultural. I aquesta nova configuració **implica un compromís** tant per part dels autòctons com dels nouvinguts. Pel que fa als nouvinguts, aquest compromís implica aprendre i emprar la llengua del país que els ha acollit i, pel que fa als autòctons, el compromís ha de ser parlar la seva llengua als nouvinguts.

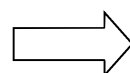
Nouvingut, és cert que pots viure sense saber català ni parlar-lo, però també és vera que sense el català et perds moltes coses importants. Pots viure perfectament en castellà o en anglès, però recorda totes les portes que obri el català: trobar feina, ajudar els fills amb els deures, conèixer gent nova... en definitiva, integrar-te!

Molts immigrants tenen por de perdre part de la seva essència, i no és així. Han de saber que no perdran res i guanyaran moltes coses. Emigrar és guanyar una cultura.

Laila Karrouch. Escriptora catalana d'origen marroquí

També és cert que molts d'autòctons no valoren gaire la seva llengua, ni consumeixen productes culturals en català i passen al castellà quan creuen que qualcú no és d'aquí. I pot ser que tot això et faci pensar que no necessites el català. Però has de saber que aquesta **actitud dels autòctons té una raó**: durant molts d'anys el català no va ser oficial ni va ser llengua de prestigi social, ni la llengua de l'escola ni dels mitjans de comunicació. Aquestes circumstàncies polítiques que ha hagut de viure la nostra llengua han fet que molts de **catalanoparlants tenguin interioritzada una actitud de canvi de llengua**; fins i tot, n'hi ha que pensen que és de mala educació parlar en català a algú que no saben d'on és. El que aquesta persona segurament no sap és que fent això, indirectament, discrimina el receptor.

El
català
Llengua per
a tothom

Nouvingut, **recorda que el català també és teu**, tu també tens dret al català perquè és una llengua per a tothom! Demana a l'autòcton que no et parla en català que t'hi parli. Que el seu canvi de llengua no et desanimi, perquè ara ja en saps la causa, ni pensis que la llengua que has après o que estàs aprenent no és útil. De segur que si expliques a l'autòcton que prefereixes que et parli en català, n'estarà content i ho farà de bon gust!

Les llengües sempre m'han agradat molt i crec que si treballo aquí he de parlar català. A molts clients els fa gràcia que em dirigeixi a ells en català i, a més que et tracten molt bé, quan marxen et deixen més propina.

Dorothy Ballon. Immigrant filipina. Encarregada de restaurant

Hi ha molts de motius per aprendre català! El català obre portes!

Sabíeu que...

- El català és la 7a llengua més apresada a Europa, segons l'Eurobaròmetre del 2012. L'anglès és la llengua més apresada a la Unió Europea. La segueixen el francès, l'alemany, el castellà, el rus i l'italià. Seguidament, hi ha el català, per davant de llengües com el suec, el neerlandès, el txec o el polonès.
- A través de la Xarxa Universitària d'Estudis Catalans a l'estranger més de 6.000 alumnes estudien català a universitats de quatre continents?

Fonts de les citacions:

- *El català també és meu*, Plataforma per la Llengua i Fundació Vincle
- *500 raons per parlar català*, de David Pagès i Cassú
- *A cremallengua. Elogi de la diversitat lingüística*, de Joan-Lluís Lluís
- *InformeCAT 2013. 50 dades sobre la llengua catalana*, de Plataforma per la Llengua
- «El català, llengua per a tothom», vídeo de la Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya

**Consell de
Mallorca**

■ Vicepresidència de
Cultura, Patrimoni i Esports

Sostenibilitat lingüística

17. El català i l'oci

L'Eurobaròmetre de 2012 qualifica el català com una **llengua mitjana** dins l'àmbit europeu. Ocupa el **16è lloc** de les llengües de l'Europa dels 27, pel nombre de parlants, i la **7a posició** en funció dels qui la tenen com a segona o tercera llengua. Per tant, la nostra llengua està al mateix nivell que altres llengües europees i com a tal també pot oferir una **bona oferta d'oci**, a la qual dedicarem aquest número de «Sostenibilitat lingüística».

L'oportunitat de gaudir el temps d'oci en la nostra llengua és important perquè, d'una banda, per als que encara no saben gaire català, és una bona manera d'aprendre la llengua mentre es passa una estona agradable i, per altra banda, per als que ja en tenen un bon domini, consumir oci en català beneficia la llengua, perquè fa que l'oferta sigui rendible i, alhora, esdevengui necessària. Com en moltes altres llengües, en català hi podem trobar guies de viatge, música, jocs, espectacles... A continuació, exposarem un seguit de dades que demostren que l'oferta d'oci en català és prou forta:

DIARIS En els darrers anys, **el paper del català en els mitjans de comunicació i, més concretament, en la premsa escrita, ha experimentat un augment espectacular.** En l'àmbit de la comunitat lingüística, han sorgit capçaleres noves, i diaris que tradicionalment publicaven en castellà han incorporat la llengua catalana. A causa d'això, la lectura de diaris en català continua creixent any

rere any, i, per exemple, en el darrer any, el nombre de lectors de premsa en català ha crescut un 36% (aproximadament 574.134 lectors més). Actualment, ja arriben a més de 1.097.000, una xifra que no s'havia assolit mai anteriorment.

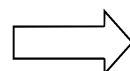
RÀDIO Més de 2 milions d'oients escolten la ràdio en català. En els darrers anys, la ràdio en català ha viscut un augment continuat d'oients, concretament 82.893, això és un 3,8% més. A les Illes, concretament, recentment (el desembre de 2013) ha començat a emetre ONA MEDITERRÀNIA, emissora nova íntegrament en català.

LLIBRES I SECTOR EDITORIAL

Més d'un milió de persones llegeixen llibres en la nostra llengua. El nombre de lectors en català no atura de créixer i actualment arriba a 1.041.000. Des del 2007 ençà, aquesta xifra ha crescut un 9,5%! Una altra dada que demostra la bona salut de la lectura en català: del 67,4% de les persones catalanoparlants d'origen que afirmen que han llegit un llibre o més al llarg de l'any, un 51,1% llegeix en català. **A les Balears**, en concret, el consum de llibres en català el 2012 va ser del 44,1%, fet que indica que habitualment o ocasionalment es llegeix en català. A la pregunta sobre la llengua del darrer llibre que s'ha comprat, un 12,4% a les Illes va respondre que era en català, un augment espectacular si tenim en compte que un any abans el percentatge només era d'un 4,7%.

Dins aquest mateix sector i també en l'àmbit illenc, cal destacar l'**Associació de Premsa Forana**, integrada per 39 publicacions d'arreu de Mallorca, el volum anual de la qual és de devers 30.000

pàgines, repartides en 780 edicions. De les publicacions, n'hi ha 6 que tenen una periodicitat setmanal, 15 són mensuals, 7 bimestrals, 5 surten cada trimestre, 5 més són quinzenaris i també hi ha una revista digital.

TRADUCCIONS

El català és la 22a llengua més traduïda del món, un pes molt superior del que li correspondria per nombre de parlants. El català supera llengües amb un pes demogràfic similar com el búlgar, l'eslovac o el grec. Pel que fa al volum de traduccions d'altres llengües, el català ocupa la posició 26.

La nostra llengua també és present a Internet: hi ha aplicacions en català, xarxes socials, correu electrònic, programari, telèfons mòbils amb l'opció de català... Segons Joan Soler, un dels analistes més reconeguts de l'ús del català a la Xarxa, **“la situació del català a Internet és, en general, bona, amb una presència a la xarxa molt superior al pes demogràfic dels seus aproximadament deu milions de parlants.”** Només unes quantes dades il·lustratives:

- ⇒ 6 de les 7 xarxes socials més utilitzades tenen versió en català.
- ⇒ A principi de 2013 s'assolí la xifra de 61.402 dominis .cat registrats (un 18% més que l'any anterior).
- ⇒ L'abril de 2013 la Viquipèdia en català tenia gairebé 400.000 articles i la llengua catalana hi figurava en el 15è lloc del rànquing d'idiomes segons nombre d'articles (els dos anys anteriors havia estat en el número 13).
- ⇒ El desembre de 2012 un 61,8% dels webs de les principals empreses i institucions ubicades als territoris de parla catalana tenien una edició en català, un percentatge que no ha aturat de créixer des de l'agost de 2002, en què se'n registrà un 40,7%.

Alguns recursos per poder viure l'oci en català:

Músics per la llengua

Catalanmusictube Cat

www.totcinema.cat

www.lesrevistes.cat

www.prensaforana.cat

Fonts de les citacions:

- InformeCAT 2013. 50 dades sobre la llengua catalana, de Plataforma per la Llengua
- «El català, llengua per a tothom», vídeo de la Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya
- www.prensaforana.cat

Consell de
Mallorca

Vicepresidència de
Cultura, Patrimoni i Esports

Sostenibilitat lingüística

18. El català en el món empresarial (I)

Cercau feina? Si és així, és segur que teniu clar que, en la vostra cerca, **saber idiomes és ben important i que, com més llengües se sàpiguen, millor!** I, entre aquests llengües, és evident que hi ha d'haver la pròpia del lloc on es fa feina. La mundialització de l'economia fa que les empreses siguin de cada vegada més multilingües, però això no significa que s'hagi de deixar de banda la utilització de la llengua pròpia del territori. **A la nostra comunitat tenim una llengua pròpia, el català, i, si cercau feina, parlar-la us ajudarà a trobar-ne!**

«Una empresa que sap gestionar amb eficàcia la comunicació multilingüe innova, avança i progressa.

Una empresa que utilitza el català incorpora un valor afegit i, per tant, ofereix un servei de més qualitat.»

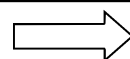
Per als que ja teniu la sort de fer feina, recordau que un client catalanoparlant agraeix que l'atenguin en la seva llengua. Les persones expressen allò que necessitem amb més exactitud si ho fem en la nostra llengua, per tant, un catalanoparlant expressarà més bé en català allò que cerca a la vostra botiga. Com que el podreu entendre millor, li podreu oferir el producte més adequat a les seves expectatives, fet que augmentarà la seva confiança en la vostra botiga i farà que torni!

«L'empresa del segle XXI, des del punt de vista de la responsabilitat social, és la que incorpora, com un valor, la relació estreta amb l'entorn. La incorporació de la llengua catalana i la gestió del multilingüisme a l'empresa són decisions que marquen la diferència i són recomanables per a una comunicació eficaç.»

Els empresaris cerquen personal ben preparat per ocupar els llocs de feina que ofereixen. I una de les capacitats que valoren és que el personal pugui respondre al client en la llengua en què aquest s'hi adreça. Ser capaços d'atendre un client que parla anglès en aquesta llengua, fa que el client se'n dugui una bona imatge de l'empresa. La situació és idèntica quan la llengua del client és la de Mallorca: quan un catalanoparlant entra en una botiga i l'atenen en català, esdevé un client satisfet que és segur que tornarà a comprar.

A la nostra comunitat, on el 93,1% de la població entén el català; el 74,6% el sap parlar i el 54,9% el sap escriure, la llengua de Mallorca és un requisit important per a un candidat a un lloc de feina, i saber-la dóna un plus de qualitat al currículum.

El **currículum** és el document que conté la informació personal i professional rellevant per al món laboral. És una eina publicitària de la persona que cerca feina, i és tan important que un 75% de les candidatures són descartades pel currículum abans d'arribar a la fase d'entrevista.

Segons el fullet *Prepara't per fer feina*, del Govern de les Illes Balears, un currículum...

- S'ha de fer amb ordinador.
- Ha de ser clar i breu (entre una i dues pàgines).
- No ha de tenir faltes d'ortografia.
- Tant si és un original com si és una fotocòpia, ha de ser de bona qualitat.
- Ha de ser visualment atractiu. Convé assenyalar en negreta la informació més important de cada apartat.
- Ha d'incloure una fotografia recent.

Com podeu veure, un dels trets que es destaquen d'un currículum és la qualitat lingüística. Tant si necessiteu una mà per acabar d'arrodonir la qualitat lingüística del vostre currículum, com si ja feis feina i heu d'elaborar un document i us agradaria revisar-ne la qualitat, el Servei de Normalització Lingüística del Consell de Mallorca posa a la vostra disposició el [formulari d'assessorament, correcció i traducció de documents](#). Hi podeu enviar texts per traduir de castellà a català o per

corregir en català, sempre que tinguin una extensió de, com a màxim, dues pàgines. També podeu fer consultes puntuals de paraules o frases concretes que us generin dubtes. Aprofitau aquesta eina que us ofereix el Consell de Mallorca!

Fonts de les citacions:

- *A l'empresa, en català. Un mercat d'oportunitats. Manual per a unes bones pràctiques lingüístiques a l'empresa.* Plataforma per la Llengua
- *El català a l'empresa. Guia de serveis a l'empresa.* Consorci per a la Normalització Lingüística

Vicepresidència de
Cultura, Patrimoni i Esports

Sostenibilitat lingüística

19. El català en el món empresarial (II)

Sabeu que la legislació balear exposa els drets lingüístics que teniu a l'hora d'adreçar-vos a un establiment? En aquest número de Sostenibilitat lingüística parlarem, en concret, de dues d'aquestes normatives:

- la Llei 3/1986, de 29 d'abril, de normalització lingüística a les Illes Balears

Llei de normalització lingüística

Article 2

- La **llengua catalana** és la llengua **pròpia de les Illes Balears** i tots tenen el dret de conèixer-la i d'usar-la.
- Aquest dret implica **poder adreçar-se en català**, oralment o per escrit, a l'Administració, als organismes públics i **a les empreses públiques i privades**. També, implica poder expressar-se en català a qualsevol reunió i desenvolupar en aquesta llengua les activitats professionals, laborals, polítiques, sindicals, religioses i artístiques; així com rebre l'ensenyament en català i rebre-hi informació a tots els mitjans de comunicació social.

- i la Llei 11/2001, de 15 de juny, d'ordenació de l'activitat comercial a les Illes Balears

Drets lingüístics dels consumidors

Article 8

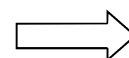
- En els establiments regulats en aquesta llei, **els consumidors** tenen dret a ser atesos en alguna de les llengües oficials de les Illes Balears, i **no podran ser discriminats o atesos incorrectament per raó de la llengua oficial que emprin**.
- En els **establiments al detall** que disposen d'una plantilla laboral de **més de tres treballadors**, els consumidors tenen, a més, el **dret de ser atesos en la llengua oficial de les Illes Balears que escullin**.

Per tant, quan aneu a una botiga **no heu de tenir por de parlar en català**, ni us ha de fer vergonya reclamar el vostre dret de ser atès en la vostra llengua. A més, teniu en compte una dada: un 93,1% de població de Mallorca entén el català¹!

Quan entrau a una botiga i feis servir el català, recordau als empresaris que la nostra llengua és tan important com qualsevol altra! I aquesta **actitud lingüística de fidelitat a la llengua** obliga, de retruc, els empresaris a cercar personal amb coneixements de la llengua pròpia de Mallorca.

1. Dada extreta del web de Lingüamón - Casa de les Llengües

És més, no demanam a les empreses que compleixin uns compromisos ètics i codis de conducta que suposin un respecte per l'entorn cultural, social i medi ambiental, tant al llarg del procés d'elaboració, com de distribució i venda del producte? Sembla lògic demanar que ofereixin productes que respectin la natura, que donin un bon tracte al personal, sense discriminacions... Doncs també **hem de demanar-los que siguin sostenibles lingüísticament** i que ens permetin viure plenament en la nostra llengua al nostre territori, fet que comporta també poder comprar en català.

Demanem a les empreses modernes que ens tractin amb respecte, sensibilitat i justícia! I tots aquests valors també impliquen **la plena presència del català en totes les relacions amb el consumidor** en l'àmbit lingüístic corresponent.

En les relacions amb els clients, **el català facilita la comunicació, afavoreix un tracte personalitzat i proper, millora la imatge de l'establiment, genera una bona experiència de compra, atorga confort comunicatiu, comporta la fidelització del client, millora el servei.** En definitiva, suposa un valor afegit per a l'empresa, que es desmarca de la competència perquè el seu producte o servei obté una millor imatge.

Cambra de Comerç de Girona

500 raons per parlar el català, de David Pagès i Cassú

Consell de
Mallorca

Vicepresidència de
Cultura, Patrimoni i Esports

Sostenibilitat lingüística

20. Aprendre català a Mallorca

PER QUÈ ÉS IMPORTANT APRENDRE CATALÀ?

Aprendre català és important perquè no sols ajuda a entendre l'**entorn** i a relacionar-nos-hi millor, sinó també perquè és un reconeixement envers la **cultura pròpia**. També ajuda a ampliar les **relacions socials** i a augmentar el grup d'amistats. A més, a Mallorca es valora molt positivament que les **persones novingudes** facin l'esforç d'entendre el català i que els nous ciutadans aprenguin la llengua pròpia del lloc que els acull.

Així mateix, aprendre la llengua catalana és útil perquè ajuda a **trobar feina** i contribueix a l'**ascens laboral**. També permet a les empreses i als propietaris de negocis donar un **servei de qualitat** als clients que la parlen.

El català és llengua de l'**àmbit educatiu** i pot servir tant per ajudar els infants en el seu aprenentatge com per continuar avançant en la nostra formació.

«Per utilitzar-la en el treball i conèixer gent.»

Tim Lovell, Anglaterra

«El necessit per treballar i per comunicar-me amb els meus amics. I també tenc un fill de dos anys i mig que ja el parla. Vull entendre bé el que em diu la gent i poder respondre-li bé.»

*Irina Yakàdina,
Rússia*

«Per gust i per comunicar-me millor amb els altres.»

*Juan Felipe Jaramillo
Gartner, Colòmbia*

COM PUC APRENDRE CATALÀ?

Tot i que aprendre una llengua exigeix temps i també esforç, hi ha moltes eines, recursos i materials per aprendre-la i diverses activitats i tallers per incidir en la pràctica de la conversa, de lectura en veu alta i de l'escriptura, perquè parlar i escriure en català sigui més còmode i fàcil.

L'oferta formativa és molt variada, a fi que pugui ajustar-se a les necessitats i al perfil del destinatari. Podeu decidir fer un curs (presencial, semipresencial, a distància...) o un taller de llengua. També podeu aprendre català de manera autònoma (centres i punts d'autoaprenentatge, formació en línia, recursos i material diversos...).

Si us interessa aprendre català i en voleu conèixer l'oferta formativa disponible, **consultau els enllaços** que us oferim a continuació. A més, no dubteu a **demanar al vostre ajuntament** com aprendre català o com formar part d'un programa de **voluntariat lingüístic**.

Cursos oficials

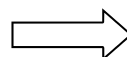
[Escola Oficial d'Idiomes \(Calvià\)](#)

[Escola Oficial d'Idiomes \(Inca\)](#)

[Escola Oficial d'Idiomes \(Palma\)](#)

Parlar i escriure en català és fàcil, ajuda a conservar la llengua, la prestigia i n'enforteix el reconeixement.

Aprendre català pot ser un repte i un plaer personal!

Cursos, tallers i centres d'autoaprenentatge

[Institut d'Estudis Baleàrics \(Govern de les Illes Balears\)](#)
[Escola Municipal de Mallorquí \(Manacor\)](#)

Aprenentatge en línia

[Pelc](#)

Programa d'ensenyament de la llengua catalana (nivells A1, A2, B1, B2, C1, C2)

[Parla.cat](#)

Espai virtual d'aprenentatge de la llengua catalana (nivells bàsic, elemental, intermedi i suficiència)

[Gex](#)

Programa d'aprenentatge de llengua catalana

[Galí en línia](#)

Materials adreçats a l'aprenentatge interactiu de la llengua catalana. Es treballen el vocabulari i les expressions bàsiques.

Voluntariat lingüístic

[Amb tu, en català](#)

Programa en què persones que parlen habitualment català dediquen una part del seu temps a conversar amb persones interessades a poder parlar-lo d'una manera natural.

Eines de consulta lingüística, recursos, informacions...

Recordau que a través de l'IMASCAT de la vostra intranet o bé directament en el web del Consell de Mallorca, podeu consultar [EINESCAT](#), un espai elaborat per la **Secció de Dinamització** del Servei de Normalització Lingüística del Consell de Mallorca. Aquest espai us ofereix una recopilació d'**eines, recursos i materials per aprendre i usar la llengua catalana** i permet consultar informació que us pot ser útil tant per a l'àmbit laboral com per al personal.

Per aprendre català, adoptau una actitud activa: aprofitau qualsevol oportunitat per comunicar-vos-hi.

■ Vicepresidència de
Cultura, Patrimoni i Esports

Font de les citacions:

*Parlen els estudiants
internacionals: motius per
estudiar català. Voluntariat
Lingüístic UPF <[http://
www.upf.edu/vl/faqs/historic/
parelles/motius.html](http://www.upf.edu/vl/faqs/historic/parelles/motius.html)>.*

Sostenibilitat lingüística

21. El català i les noves tecnologies (I)

Cada vegada més, el grau d'**influència de la tecnologia** en el món en què vivim és més decisiu. Tenim al davant una **nova realitat** que no només té repercussions en les pràctiques lingüístiques (aparició de noves maneres d'utilitzar els discursos escrits per interactuar, per exemple), sinó que també ens ofereix la possibilitat de **fomentar i promoure l'ús de la nostra llengua**.

El català ha arribat al programari informàtic, als ordinadors, als mòbils... però encara té marge de creixement per arribar a ser una llengua amb una presència major en les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC), perquè l'oferta i el consum de productes digitals en català s'incrementi en correspondència amb el nombre de parlants.

El català, llengua del vostre ordinador

La presència del català al programari informàtic és desigual en funció de si es tracta d'un programari privat o un de lliure distribució. Pel que fa a l'àmbit privat, Windows ha incorporat el català al sistema operatiu, mentre que Apple, d'ús més minoritari, no ho ha fet. En l'àmbit del **programari de lliure distribució i codi obert**, la llengua **es comporta amb plena normalitat**.

En els **enllaços** següents, els usuaris que vulgueu disposar d'un ordinador personal que parli català teniu a la vostra disposició sistemes operatius, paquets d'ofimàtica, eines de revisió ortogràfica i gramatical, traductors automàtics, gestors de correu... que **us permetran funcionar en català amb prou normalitat**:

Softcatalà: lloc web des del qual es pot accedir al **Catalanitzador** (eina que posa a l'abast de qualsevol usuari, de forma senzilla, tenir en català els ordinadors amb el Microsoft Windows o Mac OS X) i que ofereix un directori complet de programari lliure en català, informació i preguntes més freqüents sobre els programes més populars, fòrums de discussió en què els usuaris poden obtenir ajuda i informació sobre productes informàtics en català, seccions específiques per a usuaris de sistemes Windows, Mac i Linux, etc.

EinesTIC: paquet informàtic de programari lliure per a treballadors autònoms i petites empreses que facilita la gestió de petits negocis.

Catalanitzau també el telèfon mòbil

El català, llengua del vostre mòbil

A grans trets, la **presència de la llengua catalana en el sector de la telefonia** ha millorat d'ençà de l'ús generalitzat de la telefonia mòbil. Actualment, empreses com Alcatel, BlackBerry, HTC, LG, Motorola, Nokia, Samsung, Sharp o Sony Ericsson ja ofereixen models que incorporen la llengua catalana.

Per catalanitzar un dispositiu Android o un dispositiu que utilitzi el sistema operatiu iOS (utilitzat pels iPad i iPhone), seguiu pas a pas el procediment que s'indica als enllaços següents:

- [Com configurar l'Android en català](#)
- [Com configurar l'iOS en català](#)

Per acabar, us aconsellem que visiteu [Appsencatala](#), un espai on podeu trobar totes les **aplicacions mòbils (app) publicades en català**. Us destacam, a continuació, algunes de les **aplicacions que fan referència a la llengua catalana**:

 DIEC2: aplicació mòbil per a [iPhone](#) i [Android](#) del **Diccionari de la llengua catalana** de l'IEC.

 9 Alcover: aplicació mòbil per a iPhone i Ipad del **Diccionari català-valencià-balear**.

 Aplica't: per aprendre **català** des del mòbil.

 Catalan Verbs: per consultar i aprendre els **verbs** catalans.

 El gran dictat: additiva aplicació mòbil del **programa de TV3**, per a [iPhone](#) i [Android](#).

Font de la fotografia: www.aplicaciones-ipad-iphone.com/aplicacion/9alcover

Sostenibilitat lingüística

22. El català i les noves tecnologies (II)

El català, llengua digital

El català té una presència molt gran a **Internet** i gaudeix de bona salut en el món de les **xarxes socials**, els **blogs** o la **Viquipèdia**. Gràcies a la xarxa, el català és a tot el món.

Segons el [VII Informe sobre la situació de la llengua catalana \(2013\)](#) de l'Observatori de la Llengua Catalana, la xarxa sembla ser el mitjà o l'àmbit comunicatiu en què la situació de la llengua catalana presenta un millor estat de salut, juntament amb la ràdio. Diversos indicadors sobre l'ús del català a Internet i als mitjans en línia ho corroboren:

- ▶ A principis de 2014 es va assolir la xifra de **71.065 dominis .cat** registrats, un 80% més que el 2010.
- ▶ L'1 de març de 2014 es va arribar a la xifra de **150.520 tuitaires** en català, un 65% més que l'any anterior.
- ▶ Un **63% de les empreses i institucions amb seu als territoris de parla catalana** tenien el desembre de 2013 una **pàgina web amb versió en català**.
- ▶ **Viquipèdia** comptava amb **423.680 articles**, un 6% més que l'any anterior i un 37,8% més que el 2011.
- ▶ El març de 2014, **dels 94 mitjans digitals** associats a l'Associació Catalana de Premsa Gratuïta i Mitjans Digitals (ACPG), **només tres difonien els seus continguts en castellà** (totalment o majoritàriament).

A banda d'això, algunes grans **multinacionals** utilitzen el **català** per tractar amb els clients de parla catalana, com a **valor afegit** per als seus productes i com a **millora** dels seus serveis.

En l'àmbit digital, així ho fan, per exemple, **Whatsapp** (la plataforma mòbil de missatgeria més popular) que ja té **versió catalana del seu web**, i altres grans companyies com **Google**, **YouTube**, el web de les quals també té la versió en català.

Així mateix, les xarxes socials més usades també creuen en el valor del català: tant **Facebook** com **Twitter** o **Identi.ca** (servei de xarxa social i plataforma de microblogs de codi obert basada en el programari lliure) **disposen de versions en català**.

«L'ús de la llengua catalana augmenta en el món digital i creix el seu valor com a oportunitat de negoci.»

«Hi ha un mercat de 10 milions de persones que parlen català»: un bona raó, perquè els productes digitals també hi parlin.

El català, llengua del vostre navegador digital

En el web navegaencatala.cat, un dels projectes de la Fundació puntCAT, s'explica que la llengua configurada als navegadors, que no és necessàriament la dels menús, és la que es té en compte a les estadístiques d'Internet per mesurar quina presència té cada llengua a la xarxa. És a dir, **com més persones naveguen en català, més rellevant és aquesta llengua per a internautes, empreses i cercadors**. Així doncs, si el català esdevé un idioma rellevant a Internet, hi haurà més serveis i aplicacions en la nostra llengua.

Navegar en català ajuda a generar més contingut en català.

Aquesta fundació, amb la voluntat de sensibilitzar els internautes de parla catalana per tal que naveguin en català a Internet i així contribueixin a augmentar la demanda de continguts, productes i serveis a la xarxa en aquesta llengua, ha relançat la campanya «[Navega en català](#)» mitjançant la renovació del web navegaencatala.cat. Aquest web inclou una [guia](#) completa, amb una vintena de vídeos, per configurar (de manera manual o automàtica) el català com a idioma preferit de qualsevol navegador de l'ordinador (Internet Explorer, Mozilla Firefox, Safari, Opera, Chrome..., ja sigui amb Mac, Linux, o Windows) o del dispositiu mòbil (Android, iOS, Windows phone).

La campanya, en efecte, vol incidir en el missatge que no basta catalanitzar l'escriptori de l'ordinador, la pantalla del mòbil o els programes, sinó que també és molt important entrar en les preferències del navegador i configurar el català com a llengua preferent. Per això, també proposa als internautes que compateixin la campanya a les xarxes socials, com [Facebook](#) i [Twitter](#). Entre els que ho facin se sortegen tres altes o renovacions mensuals de dominis .cat.

Així mateix, per tal divulgar el procés per canviar la llengua preferida del navegador, la Fundació puntCAT ha creat el [Giny](#), un *widget* que poden instal·lar-se tots els webs que ho desitgin. L'eina s'integra al web i recomana automàticament als visitants que no naveguen en català que ho facin en aquesta llengua.

Font de les imatges amb indicadors sobre l'us del català:

[«El català, llengua per a tothom»](http://www.gencat.cat/llengua/peratohom)
<<http://www.gencat.cat/llengua/peratohom>>

Fonts de les citacions:

[«El català, llengua digital»](#)
[«10 raons perquè els productes digitals parlin català»](#)
<<http://www20.gencat.cat/>>
[«Navega en català»](#)
<<http://navegaencatala.cat/inici>>

Consell de
Mallorca

■ Vicepresidència de
Cultura, Patrimoni i Esports

Sostenibilitat lingüística

23. La llengua catalana i la universitat

Els territoris on es parla català disposen de 21 universitats en les quals el català és la llengua d'ús normal en l'activitat docent i administrativa.

La majoria de les universitats dels territoris on es parla català s'inscriuen en programes d'intercanvi internacional —la qual cosa afavoreix el contacte d'estrangers amb la llengua i la cultura catalanes— i tenen programes que possibiliten l'aprenentatge de la llengua catalana.

El català a la UIB

Els Estatuts de la Universitat de les Illes Balears (UIB) —article 4— consagren **el català** com la **llengua pròpia de la institució i oficial**. A més, d'acord amb el punt 2 del mateix article dels estatuts, **la UIB és la institució oficial consultiva per a tot el que faci referència a la llengua catalana**, tal com s'estableix a l'article 35 de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears.

Això significa que **els estudiants i els professors tenen el dret a expressar-se oralment i per escrit en català**. Per tant, qualsevol estudiant, sigui autòcton o estranger, pot parlar a classe i fer els exàmens en català, independentment de l'idioma que utilitzin els professors.

Així mateix, amb voluntat integradora, la UIB organitza cursos de català i disposa d'un centre d'autoaprenentatge de català (lloc per aprendre català o millorar-lo, a partir d'estratègies d'aprenentatge adaptades a l'usuari).

També cal mencionar que, d'una manera general, la UIB empra el català en l'**activitat administrativa**, amb les particularitats que resulten dels articles del seu Reglament d'ús intern i normalització del català.

Perquè la llengua catalana sigui la llengua de docència de la universitat és imprescindible que tot el professorat sigui competent en la llengua pròpia de la institució.

Les dades de l'*Informe estadístic. Llengua de la docència a les assignatures de la UIB Curs 2013-2014* ens mostren que **el 53,49% del professorat fa les classes en llengua catalana**, el 38,52% les fa en llengua castellana i el 7,47%, en anglès. Els percentatges d'ús d'altres llengües són poc significatius.

Aquests percentatges varien lleugerament segons que es tracti dels estudis de grau o de postgrau: l'ús del català disminueix en els de grau (53,2%), però augmenta en els de postgrau (54,7%). **El català és, en canvi, la llengua predominant en l'ensenyament virtual**, ja que s'usa en el 80% de les assignatures, mentre que el castellà en el 17,5% i l'anglès, en el 2,5%.

En el juny de 2014, l'índex d'ús de la llengua catalana en les respostes de les Proves d'accés a la universitat (PAU), que va assolir el 82,6%, va augmentar més de dos punts respecte de l'any anterior (80,4%).

La presència de la llengua catalana a les universitat ha d'ocupar el lloc que li correspon tant a l'administració, com a la docència, a la recerca i als programes d'intercanvi.

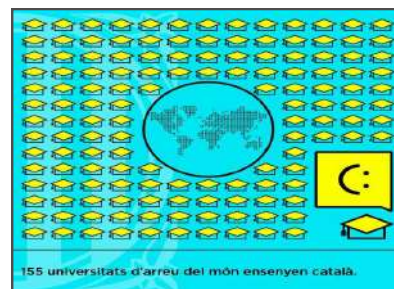
Sostenibilitat lingüística

23. La llengua catalana i la universitat

155 universitats d'arreu del món ensenyen català

L'**Institut Ramon Llull** promou els estudis de llengua i cultura catalanes a les universitats de l'exterior —Àsia (6), Austràlia (11), Europa (112), Amèrica del Nord (31), Amèrica del Sud (6)— amb les quals subscriu acords per a la implantació o la consolidació d'estudis catalans i dona suport a les universitats, al professorat i als estudiants per mitjà de diversos programes i línies d'ajuts. En el lloc web d'aquest institut podeu visitar el mapa complet de la Xarxa universitària d'estudis catalans a l'exterior i la llista detallada de totes les universitats on s'imparteixen cursos.

Els estudiants poden aprendre català abans d'arribar a una universitat del territori de parla catalana.

http://llengua.gencat.cat/ca/serveis/informacio_i_difusio/01_catala_en_xifres/

Recursos en línia de l'àmbit universitari

Els estudiants també disposen de recursos per aprendre català per Internet o millorar la competència en aquesta llengua. Us n'ofereix una mostra a continuació:

Speakc@t!

Curs de català ambientat en un context universitari, amb exercicis i activitats que descobreixen la gramàtica i el vocabulari bàsics de la llengua. També conté activitats i exercicis relacionats amb aspectes pràctics de la vida quotidiana universitària. El curs consta de 10 unitats. Facilita un diccionari, un llistat d'abreviatures, un quadre gramatical i un assistent personal.

Col·lecció de guies de conversa universitària

Guies de conversa universitària en les llengües següents: català, alemany, anglès, francès, basc, castellà, francès, gallec, italià, neerlandès, polonès, portuguès i rus; i les guies bilingües amazic – català, àrab – català, japonès – català i xinès – català.

Argumenta

Web per millorar les competències lingüístiques i comunicatives en l'àmbit acadèmic i professional.

Einescat

Espai elaborat per la Secció de Dinamització del Servei de Normalització Lingüística del Consell de Mallorca, amb enllaços a webs relacionats amb la llengua catalana, que ofereix una recopilació d'eines, recursos, materials i tot tipus d'informació sobre llengua catalana, útils tant per a l'àmbit acadèmic, com per al laboral i personal.

Sostenibilitat lingüística

24. La llengua catalana i la justícia

Malauradament, no s'han publicat dades oficials actualitzades sobre la presència del català a l'Administració de justícia de les Illes Balears. Ara bé, de les dades sobre l'ús del català en l'esfera judicial de Catalunya que proporcionen l'**InformeCAT 2014** de la Plataforma per la Llengua i el **VII Informe sobre la situació de la llengua catalana (2013)** de l'Observatori de la Llengua Catalana, es desprèn que l'àmbit de la justícia és un dels més deficitaris en la utilització de la llengua catalana.

S'ha superat la barrera dels deu milions de parlants i l'ús del català gaudeix de molt bona salut en el món de les xarxes socials i en el de les noves tecnologies, però l'àmbit de la justícia és un dels dominis públics menys permeable a la presència de la llengua catalana.

Dificultats

Entre els factors que no juguen a favor de l'ús habitual del català en el sector que ens ocupa, s'han assenyalat els següents:

- Procedència de bona part del personal que hi treballa de fora de l'àmbit lingüístic català.
- Formació dels professionals actuals majoritàriament en castellà.
- Mancances de manuals i de texts normatius en català.
- Proves d'accés a la professió (oposicions a jutges i fiscals) fora de l'àmbit lingüístic propi i en castellà.
- Consideració del català com un mèrit (i no un requisit) per poder exercir a l'Administració de justícia.
- Inèrcia de l'ús del castellà (tant dels professionals com dels ciutadans) a causa dels llargs períodes en què el català ha estat exclòs d'aquest àmbit.
- Desconeixement dels usuaris dels drets lingüístics davant l'Administració de justícia.
- Percepció de l'administrat de l'ús del català com una (possible) font de dificultats.
- Context de manca de reconeixement de la llengua catalana.
- Falta de regulació favorable al català.

Per esmenar l'ús de la llengua pròpia en el món judicial, la intervenció esdevé especialment necessària.

Possibilitats de millora

Per afavorir l'ús normal del català en aquest àmbit, s'han proposat actuacions com les que s'exposen a continuació:

- Canvis legislatius (modificació de sistema de nomenaments, requisit del català per exercir la professió...).
- Paper normalitzador i sensibilitzador de les facultats de ciències jurídiques (generalització de la docència en català i conscienciació de l'estudiant pel que fa a l'ús del català a la justícia).
- Superació d'inèrcies i rutines laborals que limiten l'ús de català.
- Informació i sensibilització de la ciutadania perquè usi el català en les seves relacions amb el món de la justícia.
- Sensibilització dels professionals del sector perquè facin servir el català com la llengua habitual emprada tant en jutjats com en registres públics, notaries, despatxos d'advocats o consultes de graduats socials, entre d'altres.
- Augment de manuals i de texts normatius en català.
- Publicació de recursos lingüístics i obres de referència per estendre el coneixement del llenguatge jurídic i administratiu i per facilitar l'ús del català als professionals del dret.

Com podem ajudar a revertir l'ús deficitari del català a la justícia?

Per contribuir al benestar de la llengua, podem dur a terme tot un seguit d'actuacions que ens poden fer sentir més bé amb nosaltres mateixos, com és ara parlar i escriure en català en totes les oportunitats possibles, consumir productes i serveis en català o tenir un model de comunicació responsable i amb una alta fidelitat lingüística.

Fer que el català sigui útil i necessari és essencial per millorar-ne l'ús a l'àmbit judicial. Podeu contribuir-hi amb actuacions senzilles.

Per millorar la presència i l'ús de la llengua catalana en el món de la justícia, podeu posar en pràctica les alternatives d'actuació que es proposen a continuació.

- Utilitzau el català quan us relacioneu amb la justícia i els seus professionals: dins l'àmbit territorial de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, tots els ciutadans tenen dret a poder dirigir-se a l'Administració de justícia en la llengua oficial que estimin convenient d'usar. Aquest fet no pot generar cap retard en les tramitacions que es duguin a terme.
- Presentau els documents en català. Els documents en aquesta llengua són vàlids i eficaços davant els tribunals i els jutjats de les Illes Balears i no cal traduir-los. En tot cas, teniu dret a ser assabentats en la llengua que heu elegit.

- Demanau les inscripcions de documents i les certificacions que emeten els registres públics de la Comunitat Autònoma en català.
- Animau els professionals d'aquest sector a fer servir el català. Demanau-los que redactin els documents públics (escriptures, testaments, declaració d'obra nova...) en català.

Recursos en línia de l'àmbit judicial

Les eines que us oferim a continuació poden ajudar-vos, tant a títol professional com a títol individual, a usar el català en l'àmbit judicial.

Models de texts notarials en català

Més recursos (Delicious)

Consell de Mallorca

■ Vicepresidència de Cultura, Patrimoni i Esports

Sostenibilitat lingüística

25. La llengua catalana i l'esport

La llengua catalana en l'àmbit esportiu

Si empram el català en qualsevol àmbit i en qualsevol situació, contribuïm a millorar la salut de la llengua. **En el món de l'esport, el català no ha de ser una excepció.**

Dins la nostra societat, avui dia, **les relacions que la ciutadania manté amb l'àmbit esportiu són freqüents**: fer un esport s'ha convertit en una pràctica ocasional o habitual i, de cava vegada més, es contemplen més competicions, espectacles o esdeveniments esportius. A més a més, la franja d'edat per duu a terme una activitat esportiva no té límits: **infants, joves, adults i gent gran mantenen vincles amb el sector esportiu.**

Així doncs, **l'esport**, gràcies a tots els agents que hi participen i hi col·laboren (institucions, clubs, federacions, entrenadors, monitors, educadors, directius, gestors, jugadors, àrbitres, jutges, famílies, aficionats, públic...), **esdevé una peça clau per a la sociabilització de les persones i juga també un paper important a l'hora d'estendre l'ús de la llengua catalana en aquest entorn i en la societat en general**, ja que genera a tots els que encara no la parlen l'oportunitat que se'ls faci normal sentir-la, i ofereix, als que l'han començada a parlar, un marc d'ús, un espai on poder practicar-la.

Mesures per afavorir l'ús de la llengua catalana en l'àmbit esportiu

L'ús de la llengua catalana pot avançar en els entorns esportius i esdevenir-hi una llengua emprada amb normalitat, en el cas que s'assoleixin, entre d'altres, els **objectius** següents:

- Garantir la presència de la llengua catalana com a llengua habitual tant en tots els actes esportius d'incidència multitudinària com també en les relacions externes i internes de les federacions esportives.
- Fomentar el coneixement i l'ús de la llengua catalana a través de les associacions i els clubs esportius.
- Assegurar la formació i l'avaluació esportiva en català dels esportistes, monitors, entrenadors, jutges, etc.
- Augmentar la presència del llenguatge esportiu català en els mitjans de comunicació.

Recursos lingüístics en línia per fer esport en català

Cada un de nosaltres podem contribuir a millorar la presència de la llengua catalana en el sector esportiu i fer-lo encara més enriquidor.

Perquè els **professionals**, els **aficionats** i els **amants de l'esport en general** puguem **promoure l'ús de la llengua catalana en la pràctica esportiva i millorar la qualitat i el control lingüístics dels textos que s'hi produeixen**, us oferim, a continuació, un conjunt d'**eines en línia sobre l'ús del llenguatge esportiu i la seva terminologia.**

Gràcies al [Diccionari general de l'esport](#) coneixereu la denominació catalana d'un concepte, el seu equivalent en castellà, francès o anglès, el significat exacte d'un terme o, per exemple, quins són els termes bàsics d'un esport concret. Consultau, també, la col·lecció següent de «[Diccionaris en línia](#)»:

<u>Atletisme</u>	<u>Automobilisme</u>	<u>Criquet</u>	<u>Escacs</u>
<u>Esgrima</u>	<u>Esport</u>	<u>Esports aquàtics</u>	<u>Esports d'aventura</u>
<u>Esports d'hivern</u>	<u>Esports nàutics</u>	<u>Esports olímpics</u>	<u>Futbol</u>
<u>Motociclisme</u>	<u>Patinatge artístic sobre gel</u>	<u>Rugbi</u>	<u>Surf de neu</u>

Així mateix, el [Llibre d'estil per als mitjans de comunicació orals i escrits](#), publicat pel Consell de Mallorca i la Universitat de les Illes Balears, té un capítol dedicat al tractament del llenguatge de les transmissions esportives i permet resoldre dubtes freqüents, com ara qüestions de redacció, de lèxic, d'usos lingüístics segons el mitjà, etc. Us pot ser ben útil.

Gaudiu en català de tot el que succeeix al món de l'esport

Amb [Esport3](#), gaudiu d'un canal temàtic en català, dedicat a l'esport, la programació del qual inclou transmissions i esdeveniments esportius i completa la informació amb programes que se centren en l'estil de vida esportiu (salut, aventura, aire lliure).

Igualmet, amb el diari digital en català [L'Esportiu](#), tindreu al vostre abast tota l'actualitat esportiva.

A més a més, l'[Einescat](#), espai elaborat per la Secció de Dinamització del Servei de Normalització Lingüística del Consell de Mallorca que ofereix una recopilació d'eines, recursos, materials i tot tipus d'informació sobre llengua catalana, recull en una sola pàgina els enllaços als [mitjans de comunicació en català](#) (canals de televisió, emissores de ràdio, diaris i revistes), perquè fruïu de la informació i dels esdeveniments esportius que s'hi publiquen o emeten.

**Consell de
Mallorca**

■ Vicepresidència de
Cultura, Patrimoni i Esports

Sostenibilitat lingüística

26. La llengua catalana i la creació musical moderna a Mallorca

Tot i que actualment el fet de cantar en català sigui relativament habitual, hi va haver una època en què, per raons polítiques o comercials, no era gens senzill fer-ho. Ara bé, **l'impacte social de la música en català és inqüestionable.**

Els inicis

A Mallorca, podem situar els orígens de la **música moderna en català** als inicis dels anys seixanta, moment en què **Joan Ramon Bonet** entra a **Els Setze Jutges** —grup de cantants catalans fundat el 1961 que es proposava d'impulsar el moviment de la Nova Cançó i de reivindicar la normalització del català en el món de la música moderna— o neix el Festival Internacional de la Canción de Mallorca (1964), un certamen que deixa una porta oberta als compositors que creen cançons en català. És, també, el temps en què **Antoni Parera Fons** i **Toni Mus** componen temes mítics com «Les muntanyes» o «Ma mare», i del naixement de nous talents com **Guillem d'Efak**.

En la segona meitat dels seixanta **Maria del Mar Bonet**, una de les veus musicals més importants de l'illa, inicia la carrera musical; Antoni Parera Pons canta en català a El Gran Musical de la Cadena Ser a Madrid; **Gerard Mates** enregistra el seu únic disc, **Biel Vilanova** en publica un i **Toni Obrador** edita alguns singles.

Dels setanta als noranta

La dècada dels setanta va suposar l'explosió de la **Nova Cançó** —moviment musical i, de retruc, social, polític i fins i tot comercial, que va tenir lloc a la dècada dels seixanta als territoris de parla catalana, i que reivindicava l'ús de l'idioma del país en la cançó d'autor i en la música popular en general, i vehiculava, entre altres temes, l'oposició al franquisme—. Grups com **Los Valldemossa**, formats en la dècada anterior i que cantaven cançons en català de caire folklorista per superar la censura, van obrir aquest camí a Mallorca. Així mateix, la **Nit de la Cançó** (Selva, 1976) —antecedent del **Selva Rock** (1977), festival que importava a Mallorca l'esperit dels macroconcerts que sorgiren a final dels seixanta i arribà a reunir més de quinze mil persones en alguna ocasió— o la creació de **Cucorba**, entre d'altres esdeveniments, propiciaren un nou ambient al món musical.

Però, passat el boom de la Nova Cançó, als vuitanta, prenen força nous cantautors com **Joan Bibiloni** i **Tomeu Penya**, i el grup **Música Nostra**. A finals dels vuitanta i a principis dels noranta es viu una explosió del rock català, tal com passa al Principat. S'ha creat el concurs **Pop-Rock** organitzat per l'Ajuntament de Palma i **Cançons de la Mediterrània** —festival estiuenc que aglutina ritmes i sons dels països de la ribera mediterrània— és una realitat. **Tots Sants**, un grup de rock dur i reivindicatiu amb la terra i les arrels, obrirà pas a noves formacions que també cantaran en català, com ara **Ocults** i **Fora des Sembrat**. És en la dècada dels noranta en què sorgeixen **Anegats** o **Val 9** i un altre grup reivindicatiu amb la llengua i el territori, **Oprimits**. Així mateix, el 1995, neix el grup **Al-Mayurqa**, amb un tarannà basat principalment en la defensa i promoció dels trets que ens defineixen com a poble, de la llengua, de la cultura amb majúscules i del territori.

A finals dels anys noranta, el compacte *Vou veri vou per no dormir* (1998) de **Biel Majoral** suposa una de les màximes aportacions a la cultura en general i a la música popular en particular. Posteriorment en vindran dos més: *Temps, temps, temps* (2000), un disc radicalment compromès amb la terra i la llibertat i un cant a la nostra catalanitat i *Cançons Republicanes* (2008). **Joan Miquel Oliver**, que començà la carrera musical amb el mític grup **La Fosca** i que va ser guitarrista dels **Fora des Sembrat**, crea **Antònia Font**, un nou grup que canta en català, amb molta projecció al Principat i al País Valencià i que trencarà els esquemes musicals vigents a Mallorca. A més a més, surt a la llum el **Rock'n'Llengua**, gran concert de rock, amb grups punters del panorama en català.

Un projecte de finals d'aquesta dècada per fomentar la música en català fou **Som Ràdio**, una emissora pública íntegrament en català, l'objectiu principal de la qual era la normalització lingüística del català en l'àmbit juvenil, titllada d'il·legal pel llavors partit de l'oposició (PP) de les Illes Balears i que fou clausurada en tornar al poder, el 2003, per aquest partit.

Des del 2000 a l'actualitat

A Santa Eugènia, l'any 2000, té lloc la **I Trobada de Músics per la Llengua**, reunió de músics mallorquins, al qual s'afegeixen músics dels altres territoris de parla catalana, que tenen en comú l'ús del català en les seves expressions artístiques. Organitzava aquesta festa musical l'associació Músics per la Llengua, constituïda amb els objectius de dignificar i facilitar la tasca de fer música en català a Mallorca i contribuir a la normalització lingüística. Els membres de l'associació també demanaven una major presència als mitjans de comunicació que ajudàs a divulgar la seva música.

En les edicions d'aquests trobades, entre els representants mallorquins —tant de la música tradicional com de les noves tendències— que fins ara encara no hem anomenat, hi varen participar **Agustí Baró, Amb una Mica de Sort, Barrumbada, Com tu, Damià Timoner, David Vidal, Es Reboster, Família López, Germans Martorell, Gr@llers de sa Factoria, Herbes Dolces, Marfan, Llunàtiques, Marta Elka, Música Nostra, No diguis dois, Nou Romancer, Sal de Cocó, S'arrual Jazz Mort, Quart Creixent o Xaloc Música**, entre altres conjunts o cantautors.

També fa pocs anys, el 2013, l'emissora **Ona Mediterrània**, un nou projecte radiofònic, va sortir a la llum. Ona Mediterrània fa dos anys que dona veu diàriament a la societat civil mallorquina, amb programes informatius, culturals i musicals, tant per als grans com per als més menuts.

Actualment, la música en català a Mallorca viu un nou ressorgiment amb grups joves i reivindicatius, com per exemple **Taverners**. Entre aquests grups de joves també hem d'anomenar, **Eixut**, formació que combina el rock i l'element tradicional; **Xarxa**, el grup que va guanyar el darrer concurs musical de l'Esclat; el cantat de rap **Valtònyc**, que escriu lletres reivindicatives a favor de la justícia social i del territori; el grup **L'Équilibriste**, nominat per la Unió Fonogràfica Independent (UFI) als Premis de la Música Independent en la categoria al millor àlbum en català, o d'altres com ara **Pujà Fasuà, Donallop o Oliva Trencada**.

Revistes, blogs i webs musicals

20 vint Llista d'èxits i aparador interactiu de música en català d'actualitat.

Enderrock Revista de referència de l'escena musical catalana.

Totmusicat.cat Portal informatiu de la música en català.

Viasona Lloc web de música en català que té indexats 3243 grups, 6955 àlbums i 55219 cançons.

Vilaweb-Música Vídeos, novetats, notícies i informació sobre l'escena musical catalana.

Guia de Grups Musicals de les Illes Balears (2007) Publicació editada pel Govern de les Illes Balears que reuneix informació sobre els grups musicals i les discogràfiques de les Illes.

Illasonora Blog per difondre les diferents propostes musicals de la nostra illa, independentment de l'estil i l'època.

**Consell de
Mallorca**

■ Departament de
Cultura, Patrimoni i Eports

Sostenibilitat lingüística

27. La llengua catalana, els jocs i les joguetes

La presència de la llengua catalana en els productes relacionats amb el món lúdic que es comercialitzen a l'àrea de parla catalana és deficitària. Aquest és un dels àmbits en què encara s'ha d'avançar en la tasca de normalització lingüística.

Fer normal la presència pública del català en la nostra societat s'ha d'acabar materialitzant en progressos perceptibles, com el fet de trobar jocs i joguetes en català en un lloc destacable dels establiments que en venen.

Tot i que, tal vegada, en algun moment de la vida deixam de jugar, a través del joc aprenem com funciona el món; el joc ens ajuda a madurar, a interactuar amb els altres, a provar, a descobrir coses noves, a emocionar-nos...

Des d'un punt de vista educatiu, en el joc és tan important la llengua en què es desenvolupa com els valors i coneixements que s'hi transmeten.

La presència de la llengua catalana en els jocs i en les joguetes permet consolidar les competències lingüístiques dels parlants: un producte o servei en català també pot ser molt ben rebut per consumidors que habitualment no el parlen. A més, representa un augment de l'estatus del català als ulls dels usuaris dels jocs, sigui quina sigui la seva edat i sigui quina sigui la relació que hi tenen.

Trobar el català en els productes lúdics, tant si la llengua hi té protagonisme com si s'hi donen les instruccions, representa un guany per a tota la comunitat, perquè el fa visible en un context marcat per les llengües hegemòniques. I trobar el català a les joguetes connecta, en definitiva, amb el valor de la diversitat cultural i lingüística. La llengua catalana configura també un espai identificatiu i de cohesió social i és una eina d'integració lingüística i cultural.

Com a consumidors podem contribuir a millorar la presència de la llengua catalana en l'àmbit lúdic i cultural.

Teniu en compte la llengua a l'hora de triar, demanar o comprar jocs i joguetes.

Tenim dret a jugar en català i a rebre-hi les informacions sobre el funcionament del joc i les regles, les instruccions de muntatge, les informacions descriptives de les joguetes, les advertències de salut, d'edat, de perill, etc.

Per respectar aquest dret i per afavorir l'ús normal del català en aquest àmbit, esdevé necessària una legislació especial pel que fa a la llengua dels jocs, de les joguetes, dels videojocs i d'altres materials lúdics que es comercialitzen a Mallorca i en el nostre àmbit lingüístic en general, i cal que aquests productes es promocionin i se'n difongui l'oferta existent.

A més, és necessari conscienciar les empreses del sector que el fet de fabricar, distribuir i vendre aquests articles en català —i fer-los visibles als establiments especialitzats, amb la voluntat de facilitar-ne la compra i fomentar-ne el consum— és una aposta per adaptar-se als canvis del mercat, i per atendre els nous valors socials i els nous requeriments i inquietuds dels consumidors, alhora que es respecten els drets lingüístics i es dona un servei de qualitat. Cal dir que les empreses que ja ho fan ens faciliten l'accés a béns de consum respectuosos amb la idiosincràsia de la nostra comunitat.

Jugau en català!

Sostenibilitat lingüística

27. La llengua catalana, els jocs i les joguetes

Enllaços d'interès

Els **jocs populars i tradicionals**, que s'han anat transmetent de generació en generació i formen part del nostre patrimoni cultural, tenen un component de comunicació oral, per mínima que sembli en alguns casos. Per tant, també tenen la funció de transmetre la tradició cultural, a través de l'oralitat més genuïna de cada comunitat, i de consolidar-la. Us n'oferim un **recull** que inclou setze jocs de falda, catorze jocs de rotlo i balls redons, set cançons electives o eliminatòries i seixanta-dos jocs diversos.

Actualment es comercialitzen més de 1.600 joguetes en català, xifra que representa al voltant d'un 10% del total de joguetes que hi ha ara mateix al mercat.

Si voleu conèixer l'**oferta existent de joguetes que parlen català**, us recomanem que consulteu aquest **catàleg** de materials lúdics, els quals estan classificat en 7 categories, que a la vegada s'ordenen pel nom de fabricant: joguetes, llibres joc, puzles i encaixos, ordinadors, jocs de taula, jocs multimèdia i material didàctic.

I per **jugar en línia en català...**

- ♦ [Bicicla't. El joc de la bona conducció](#)
- ♦ [Calaix de sastre](#)
- ♦ [Catamots](#)
- ♦ [Consumòpolis. Jocs](#)
- ♦ [Diverllengua](#)
- ♦ [e-boletaire](#)
- ♦ [Edu365.cat. Infantil](#)

- ♦ [Edu365.cat. Jocs](#)
- ♦ [El Gran Dictat \(TV3\)](#)
- ♦ [El Joc del Reciclatge](#)
- ♦ [Joc per conèixer Pompeu Fabra](#)
- ♦ [Jocs de Cavall Fort](#)
- ♦ [Jocs de Childtopia](#)
- ♦ [Jocs del Caçadors de Bolets \(TV3\)](#)
- ♦ [Jocs del Club](#)
- ♦ [Súper3 \(TV3\)](#)
- ♦ [Jocs.com](#)
- ♦ [JocsJunior.com](#)

- ♦ [MegaJocs](#)
- ♦ [Otijs en línia](#)
- ♦ [Personatges en joc](#)
- ♦ [PetitaXarxa.cat \(de 2-4 anys\)](#)
- ♦ [PetitaXarxa.cat \(de 4-10 anys\)](#)
- ♦ [Rebot de jocs de Softcatalà](#)
- ♦ [Sokker Manager](#)

Així mateix, si voleu tenir més **informació sobre els jocs i les joguetes** podeu consultar, entre d'altres, els webs següents: [Joguina segura](#), [Joguines. Compra responsablement](#), [Jocs infantils d'arreu del món](#), [Jocs infantils](#) i [Vadejocs.cat](#). A més a més, **per referenciar els jocs i les joguetes amb les denominacions catalanes adequades**, disposau del [Diccionari de jocs i joguines](#), dins de la col·lecció de [Diccionaris en Línia](#) que ofereix el Termcat.

 Departament de
Cultura, Patrimoni i Esports

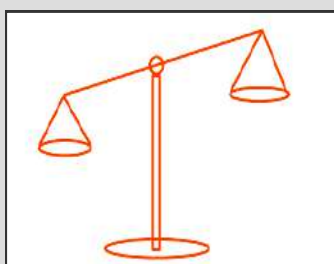
Sostenibilitat lingüística

28. Desequilibri lingüístic

El català rep el mateix tracte que el castellà? Podem viure plenament en català?

Aquest estiu, Plataforma per la Llengua va presentar l'informe [Balances lingüístiques entre el català i el castellà en les pràctiques institucionals i en els reconeixements legals de l'estat espanyol - 2015](#) (elaborat per Bernat Gasull), que pretén avaluar les diferències de tractament que reben el català i el castellà a l'estat espanyol. Aquest document, que només té en compte la comparativa entre aquestes dues llengües, recull més d'un centenar de casos representatius que evidencien, d'una banda, la discriminació lingüística vers els ciutadans que parlen català i, de l'altra, les diferències entre la comunitat catalanoparlant i altres realitats plurilingüístiques com les de Finlàndia, Bèlgica, Suïssa o el Canadà. El document aplega mostres dels àmbits següents: els fonaments lingüístics de l'Estat; la imatge institucional de l'Estat; les relacions amb el ciutadà i els usos al territori; les empreses públiques; la Unió Europea i la projecció internacional; la identificació personal dels ciutadans; l'ensenyament; la justícia; els mitjans de comunicació; l'empresa i el consum.

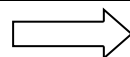
En el report, Gasull hi exposa un seguit de comportaments excepcionals vers la llengua catalana —llengua pròpia amb gran vitalitat— que posen de manifest el desequilibri en la

balança. Un cas paradigmàtic és el d'aquelles lleis que impossibiliten i, per tant, prohibeixen l'ús del català: **el Congrés dels Diputats és l'únic parlament d'un estat de la Unió Europea que no permet l'ús d'una llengua pròpia que té tants parlants com el català. A més, llevat del català, no hi ha cap llengua europea tan parlada i que no sigui llengua oficial de la Unió Europea** —el Govern espanyol mai no n'ha demanat l'oficialitat en aquest estament—.

L'informe apunta, també, que la llengua catalana no assumeix com a mínim el mateix estatus legal que el castellà: **ni tan sols apareix el nom de la llengua catalana al text constitucional; l'única llengua que s'ha de conèixer és el castellà; el castellà és l'única llengua obligatòria per obtenir la nacionalitat** —es pot ser britànic sense saber anglès, si es parla gaèlic escocès (60.000 parlants), però no es pot ser espanyol sense saber castellà, si es parla català (10 milions de parlants)—.

Així mateix, es mencionen altres fets que desequilibren la balança. A tall d'exemple, esmentam els següents:

- **tenim el passaport en 24 llengües, però no en català;**
- **el català és l'única llengua europea de tals dimensions que no és la llengua majoritària de subtítols i doblatge al propi territori;**
- a diferència de Bèlgica, Suïssa i Finlàndia, a Espanya **no hi ha coresponsabilitat d'aprenentatge de llengües o és cada territori que en decideix el model;**

Sostenibilitat lingüística

28. Desequilibri lingüístic

- tot i que el Tribunal Constitucional és el principal òrgan de representació dels drets fonamentals dels ciutadans, funciona exclusivament en castellà;
- les inscripcions en llengua catalana al registre civil estan condicionades que aquesta sigui llengua pròpia i oficial, i que la legislació lingüística de l'administració autonòmica prevegi la possibilitat de redacció dels assentaments dels registres públics en català —això impedeix, per exemple, que cap habitant de la Franja pugui fer servir el català per al registre civil—.

El desequilibri lingüístic té conseqüències per a la vitalitat de la llengua catalana i per als drets de les persones que viuen als territoris de parla catalana.

Consultau la Col·lecció «**Sostenibilitat Lingüística**», publicada pel Servei de Normalització del Consell per donar a conèixer la realitat lingüística del català, amb consells pràctics per afavorir-ne l'ús i adoptar unes actituds lingüístiques favorables a l'ús de la nostra llengua en les diferents activitats de la vida diària. Pot ajudar-vos **a evitar el desequilibri lingüístic** entre el català i el castellà en el vostre dia a dia i a actuar d'acord amb els vostres drets lingüístics.

Departament de
Cultura, Patrimoni i Esports

Sostenibilitat lingüística

29. L'ecolingüisme

Què és l'ecolingüisme?

Primeres definicions

Seguint l'article de Llorenç Comajóan [Què és l'ecolingüística i per a què serveix?](#), publicat a la *Revista d'Igualada*, núm. 31, i també citant Albert Bastardas, intentarem explicar què és l'ecolingüisme.

En les primeres definicions d'ecolingüisme, **el lligam entre l'ecologia i la lingüística és més aviat metafòric, en el sentit que s'estableix una metàfora entre una llengua i un organisme viu i s'estudia la llengua o l'organisme en relació amb el seu entorn**; així doncs, s'estableixen lligams entre l'ecologia i la lingüística, sobretot des del punt de vista de l'activisme: si ens preocupam de conservar les espècies animals i vegetals, també hem de conservar les llengües.

La diversitat dels codis de comunicació dels diferents grups de l'espècie és un valor que s'ha de protegir, i no com una curiositat «antropològica» sinó per la intrínseca i irrenunciable dignitat de les persones i les societats.

Tenim el dret que els nostres descendents s'entenguin amb els seus avantpassats. Tothom té dret a fer servir la llengua pròpia, a mantenir-la viva i a transmetre-la.

Ecolingüisme i llengües amenaçades: riscos de la metàfora ecològica

Adoptar una perspectiva ecolingüística té els seus perills quan es dibuixa un simple paral·lelisme entre les llengües i les espècies, i el més important és el de naturalitzar els canvis lingüístics: igual que algunes espècies s'extingeixen de manera natural i inevitable, el mateix succeeix amb les llengües.

També és important no perdre de vista els límits de la metàfora ecològica, per tal d'evitar que alguns discursos puguin girar-se en contra de les necessitats reals dels parlants de llengües amenaçades. L'antropòloga Jane Hill n'identifica alguns, d'aquests discursos o temes recurrents.

El discurs que cal recuperar les llengües amenaçades perquè el que es perdria és patrimoni de la humanitat pot fer que els pobles que tenen llengües pròpies en risc de desaparèixer perdin el control de la seva llengua, perquè passa a ser propietat universal, amb la qual cosa n'empitjoraria encara més la situació.

El recurs d'associar les llengües a «tresors culturals» i «que no tenen preu» pot conduir a tractar-les com si fossin objectes dignes de museus i no d'ús en la vida quotidiana.

La retòrica d'enumeració (enumerar el nombre de parlants que «queden») pot crear un discurs fatalista que convida a no fer res, o un d'optimista que convida a no intervenir, com si ja s'hagués arribat a la plena normalitat.

Com a possible solució, Hill es decanta per un **discurs alternatiu: el discurs dels drets humans**. Considera que és un tipus de discurs que apel·la a l'universalisme, que caracteritza les llengües com el que són —un dret i no un tresor— i que no les considera des del punt de vista de l'enumeració, sinó des del punt de vista del dret a conservar la llengua de l'individu, independentment de quants individus hi hagi que la parlen.

Perspectiva ecològica i sostenibilitat

Posteriorment a les primeres definicions, nombrosos autors aprofundeixen en el concepte d'ecolingüisme i hi aporten una nova perspectiva, la biològica: l'ecologia de les llengües haurà de ser una ecologia d'ecosistemes i de relacions entre ecosistemes: així com s'estudia l'impacte mediambiental o ecològic, també caldrà estudiar l'impacte sociolingüístic de mesures econòmiques, polítiques, educatives, migratòries, etc., des de la perspectiva d'una gestió sostenible del plurilingüisme.

Les llengües són instruments de comunicació, però també de transmissió de cultura i d'expressió de sentiments. La precarietat de condicions en què viuen o malviuen algunes llengües (les grans i les petites, a casa nostra i lluny de casa) reflecteix la precarietat comunicativa, cultural i emocional en què viuen els seus parlants.

Segons Bastardas, «la perspectiva ecològica de la "sostenibilitat" sembla poder oferir també per al pla lingüístic un marc conceptual capaç de poder orientar una nova organització lingüística de la humanitat que faci compatibles el poliglòtisme i les llengües grupals, tot fugint del pensament dicotòmic que obliga a triar entre una o altra llengua de manera definitiva. La "sostenibilitat lingüística", doncs, tot acceptant l'avantatge del poliglòtisme individual, cerca de poder comprendre aprofundidament les condicions que determinen l'estabilitat o l'abandonament de les llengües per tal de poder proposar uns principis d'organització de la diversitat lingüística que facin possible l'assoliment simultani dels dos grans objectius: la preservació de les llengües de la humanitat i la comunicació entre els distints grups lingüístics».

Ecolingüisme aplicat al català

Així mateix, Bastardas assenyala que «cal visualitzar per al català una societat on sigui la llengua intergrupar normalment usada, on guanyi parlants que el tinguin com a llengua inicial, on ocupi la majoria de les funcions "locals" quotidianes de les empreses i organitzacions, on tingui un sistema de mitjans de comunicació en què hi pugui ser prevalent o molt ben representat, i, en definitiva, una societat poliglòtitzada on una distribució clara de funcions apliqui el principi general de la subsidiarietat lingüística: **per defecte, tot allò que pugui fer una llengua "local" no ho ha de fer una llengua més "global"**».

Consell de
Mallorca

Departament de Cultura,
Patrimoni i Esports

Sostenibilitat lingüística

30. El cinema en català

Avui, la presència del català al cinema és encara només del 3 %!

És un fet excepcional que la llengua catalana, amb aproximament 10 milions d'espectadors potencials, no sigui la llengua del doblatge o dels subtítols de l'oferta majoritària de les pel·lícules que es projecten als territoris de parla catalana.

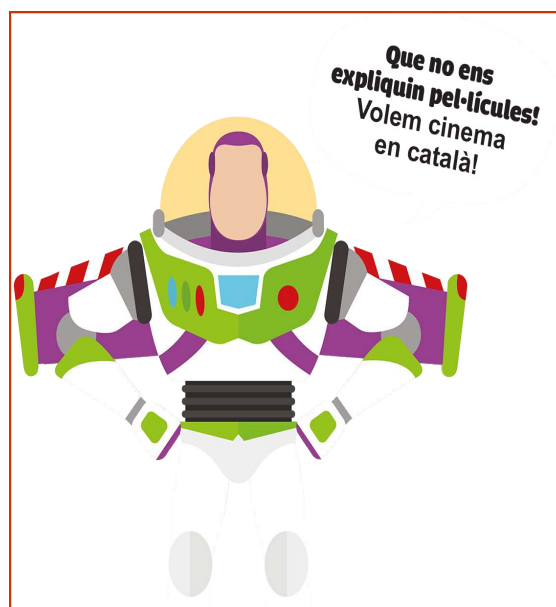
«No només el cinema en castellà continua essent sovint l'única opció lingüística de l'oferta cinematogràfica, sinó que l'oferta residual de cinema en català es veu afectada fins i tot per una distribució i exhibició discriminatòries.»

Plataforma per la Llengua

Podem afirmar que hi ha poc cinema traduït al català, i que, a més, es distribueix i es programa malament. Les primeres responsables que la possibilitat de veure les estrenes en català sigui missió impossible són les grans companyies productores, que no tradueixen els títols més comercials a la nostra llengua. A més a més, als nostres cinemes les pel·lícules es projecten majoritàriament en castellà i les sessions en català solen oferir-se en horaris poc comercials.

Plataforma per la Llengua, organització no governamental que treballa per promoure la llengua catalana, a més de fer pública una llista de propostes per tal de canviar aquesta situació, ha impulsat una **campanya de participació** perquè els ciutadans signin una carta per enviar a les grans distribuïdores demanant que es posi fi al tracte discriminatori que patim al cinema.

Si voleu deixar clara la vostra intenció de lluitar per un **cinema en català just i per a tothom**, i capgirar una situació del tot insòlita i injusta per als espectadors de cinema catalanoparlants, **participau-hi** a través del web [www.elcatalaalcinema.cat](http://elcatalaalcinema.cat).

Plataforma per la Llengua: <http://elcatalaalcinema.cat/>

La traducció generalitzada de pel·lícules a la llengua pròpia implica una major dinamització del sector i aporta beneficis per al prestigi de la indústria pròpia que produeix en aquesta llengua.

Direcció General de Política Lingüística:
<http://www.gencat.cat/llengua/descarrega/>

Quan us ofereixen un producte o servei teniu, com a consumidors potencials, el dret de rebre un tracte respectuós i no discriminatori per raons de pertinença cultural o lingüística.

Podeu assumir un compromís amb el consum responsable en català:

- si anau al cinema, cercau les pel·lícules que es facin en català;
- si sabeu quina pel·lícula voleu veure, informau-vos si la fan en català;
- consultau les ofertes de cinema en català a les agendes dels ajuntaments, de les associacions culturals, etc. i
- visitau les plataformes digitals de sèries i pel·lícules en català.

Pot ajudar-vos-hi:

- <https://www.filmin.es/canal/cat>: pel·lícules de gran èxit doblades o subtitulades al català.
- <http://www.culturalpalma.com/ca/section/cinema/>: ofertes cinematogràfiques (gratuïtes i de pagament) a Palma.
- http://www.gencat.cat/llengua/cinema/vosc_index.html: base de dades de pel·lícules en versió original subtitulades en català.
- <http://academiadelcinema.cat/ca/?jji=1460717359748>: web corporatiu de l'Acadèmia.

**Consell de
Mallorca**

Departament de Cultura,
Patrimoni i Esports

Sostenibilitat lingüística

31. Trentè aniversari de la Llei de normalització lingüística

⇒ Normalització lingüística

La normalització lingüística és un procés de reversió de la substitució lingüística que permet que una llengua que ha patit un procés de minorització (llengua minoritzada), o que no ha desenvolupat totes les seves potencialitats, recuperi l'estatus perdut de *llengua plena* i construeixi tots els elements necessaris per constituir un instrument de comunicació i de cultura.

S'ha d'entendre la normalització lingüística com un procés, amb un principi i un final.

⇒ Llei 3/1986, de 29 d'abril, de normalització lingüística a les Illes Balears

El **29 d'abril de 1986**, el Parlament de les Illes Balears aprovà la **Llei 3/1986, de normalització lingüística a les Illes Balears**, un text jurídic fruit del **consens** entre tots els grups parlamentaris, per regular l'ús de la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears.

Al llarg d'aquests trenta anys la Llei s'ha modificat en diverses ocasions. El canvi més profund de la norma —que en va afectar diversos articles i l'objecte mateix, i en va deixar d'altres sense contingut— tingué lloc el 2012 i suposà la pèrdua de part dels drets lingüístics dels ciutadans de les Illes.

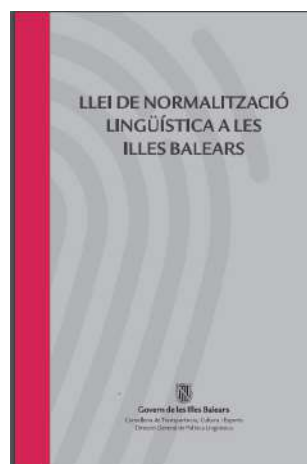
⇒ Llei 1/2016, de 3 de febrer, de modificació de la Llei 3/1986, de 29 d'abril, de normalització lingüística a les Illes Balears

El trentè aniversari de la Llei coincideix en el temps amb la **publicació** de la **Llei 1/2016, de 3 de febrer, de modificació de la Llei 3/1986, de 29 d'abril, de normalització lingüística a les Illes Balears** (BOIB núm. 18, de 6 de febrer), amb la qual cosa **es torna al text original de la norma**, i es recuperen gairebé literalment els articles modificats o suprimits l'any 2012. Així doncs, la llengua catalana, la pròpia de l'arxipèlag, torna a assolir el rang d'oficial i consolida l'estatus jurídic.

⇒ Edició del text vigent

Aprofitant l'avinencesa de l'aniversari, **s'ha editat de nou el text de la Llei** de normalització lingüística, perquè els ciutadans puguin tenir-la a l'abast. La publicació reproduceix la **versió vigent** de la Llei i indica, en notes a peu de pàgina, les modificacions que la norma ha experimentat d'ençà de l'any 1986 fins a arribar a la versió actual.

En la introducció d'aquesta impressió s'explica que «la Llei de normalització lingüística ha permès fer passes importants en la recuperació de l'ús social de la llengua catalana a les Illes Balears, tant en l'àmbit institucional com en el sistema educatiu i, en menor mesura, en els mitjans de comunicació», i que «la progressió no sempre ha estat lineal ni ha anat tothora acompanyada de l'empenta institucional que correspon a tots els poders públics de la comunitat autònoma d'acord amb l'Estatut d'autonomia.»

Així mateix s'hi reconeix que, malgrat les fites assolides gràcies a la Llei 3/1986, encara queda molt de camí per recórrer fins a garantir que els ciutadans de les Illes

La normalització lingüística persegueix l'augment de parlants, l'increment dels usos, l'ocupació de tots els àmbits d'ús i l'elaboració de normes d'ús lingüístic més favorables a la llengua dominada.

Balears puguin emprar la llengua catalana en condicions de normalitat, no tan sols en els àmbits prevists per la Llei (administracions públiques, ensenyament i mitjans de comunicació), sinó també en

qualsevol esfera de la societat (relacions comercials, oferta de lleure, àmbit sanitari, etc.).

S'hi apunta, també, que és vital que les institucions facin una aposta decidida per la llengua catalana, perquè són responsables d'assegurar-ne la continuïtat i sobretot perquè els ciutadans puguin viure en un entorn en què sigui possible exercir sense entrebancs el dret de triar el català.

Enllaços d'interès:

⇒ [Llei 3/1986, de 29 d'abril, de normalització lingüística a les Illes Balears \(edició 2016\)](#)

**Consell de
Mallorca**

Departament de Cultura,
Patrimoni i Esports

Sostenibilitat lingüística

32. La salut del català en 50 dades

La Plataforma per la Llengua ha publicat una nova edició, la cinquena, de l'*InformeCAT*, un document que recull 50 dades dels diversos àmbits que tenen una influència més gran per a la llengua.

L'**informe** —que s'emmarca en la tasca de la Plataforma per conscienciar i informar de manera sintètica, clara i entenedora sobre la situació de la llengua catalana a tot el domini lingüístic— evidencia, d'una banda, **el creixement del català en determinats àmbits, com el cultural, i el d'Internet i les noves tecnologies**. De l'altra, fa patent que **la llengua catalana sofreix una manca de reconeixement oficial i de regulació jurídica, i pateix ofensives diverses amb l'objectiu d'obstaculitzar-ne la normalització**.

Així mateix, el document també permet posar de manifest la importància de la societat civil en la tasca a favor del català i de les aportacions que hi fa.

«Amb l'ajuda d'una societat molt activa, es pot transformar el panorama lingüístic per aconseguir que els catalanoparlants tinguem garantit el dret a viure plenament en la nostra llengua, com l'hi tenen la resta de comunitats lingüístiques de característiques similars en les democràcies avançades».

Plataforma per la Llengua (adaptació)

Seguidament, us oferim les **dades que fan referència al nostre arxipèlag**:

♦ **Amb un 80,5 %, som el primer territori en parlants de català.** Les Illes Balears se situen com el territori amb més proporció de parlants, seguides del Principat de Catalunya (80,4 %) i la Franja (80,2 %).

♦ **Un 58,5 % dels residents nascuts a l'estranger sap parlar català.** Si es creuen aquestes noves dades amb les de la població de l'arxipèlag nascuda a l'estranger (242.757 persones), es pot afirmar que són 142.013 les persones d'aquest col·lectiu capaces de parlar català i 91.034 les que el saben escriure.

♦ **El 81,1 % dels alumnes empra el català als exàmens de selectivitat.** L'índex de cada illa ens mostra que els alumnes de Menorca són els qui usen més el català en els exàmens, amb un 96,3 %, seguits d'Eivissa i Formentera amb un 83,3 % i Mallorca amb un 80,4 %. Cal destacar que en 50 dels 65 municipis on s'han duit a terme les proves el percentatge d'ús ha superat el 90 %.

♦ **Vuit de cada deu famílies escull el català com a llengua per aprendre a llegir i escriure.** Segons dades de la Conselleria d'Educació del Govern les Illes Balears, el 78,7 % de les famílies han escollit el català. Per illes, Menorca és la que té més sol·licituds de docència en català (91 %), seguida de Mallorca (80,4 %), Formentera (78,9 %) i Eivissa (71,6 %).

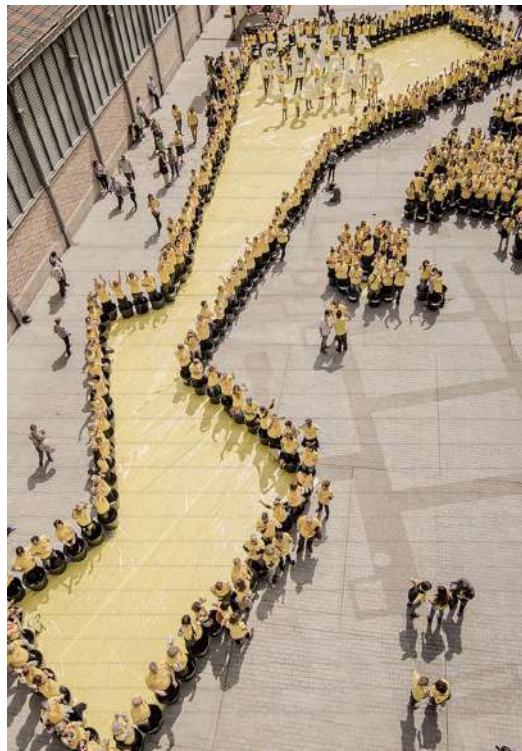

♦ **Denou ajuntaments de les Illes podran tenir un interventor que no entengui el català.** L'eliminació del requisit del català per a la funció pública en la legislatura anterior ha forçat que 19 places d'interventor i 12 de secretari, creades abans que el nou executiu hagi revertit la normativa, puguin ser ocupades per persones que no entenguin el català. Els municipis varen haver de convocar places sense el requisit del català, independentment que hi estiguessin a favor o no. Aquest fet és

especialment perillós per a unes administracions que acostumen a funcionar amb normalitat en català pel que fa a la documentació interna, ja que tant els interventors com els secretaris s'encarreguen de revisar tota la documentació, i, per tant, se suposa que han de poder entendre la llengua en què està redactada.

Enllaços d'interès:

[INFORME CAT 2016. 50 dades sobre la llengua catalana \(informe complet\)](#): panoràmica general de la salut del català a tots els territoris de parla catalana

**Consell de
Mallorca**

Departament de Cultura,
Patrimoni i Esports

Sostenibilitat lingüística

33.Històries del català

«Pots viure d'esquena al català, viure-hi en contra o enganxar-te a aquesta llengua, de la qual estic orgullós.»

Enrique Bolado. Madrileny. Fa dotze anys que viu a Mallorca.

Històries del català és una campanya per sensibilitzar la població nouvinguda sobre els avantatges d'aprendre català i promoure, entre tots els ciutadans, una conscienciació efectiva sobre la importància de la llengua catalana com a instrument de cohesió social.

La iniciativa, que té la implicació del Govern de les Illes Balears, de tots els consells insulars i d'una trentena d'ajuntaments de l'arxipèlag, va néixer a Formentera, va passar per Eivissa i Menorca, i ha arribat a Mallorca amb la veu de **trenta-set participants**, les «històries» dels quals tenen en comú el fet que varen venir a viure a l'illa i aprenqueren català.

Els protagonistes de la campanya després de presentar-se, comparteixen amb nosaltres, en **vídeos de curta durada**, les raons que els motivaren a aprendre la llengua catalana, en relaten l'experiència, i comenten aspectes referits a la llengua (si el català és difícil o fàcil, si és complicat aprendre'l —perquè no els el parlen, per exemple—, si en tenen una paraula preferida, si aconsellen aprendre'l, etc.).

El **Consell de Mallorca**, a través de la **Xarxa de Dinamització Lingüística**, creada pel **Servei de Normalització Lingüística**, ha coordinat els ajuntaments que participen en el projecte: **Alaró, Alcúdia, Artà, Bunyola, Calvià, Esporles, Felanitx, Manacor, Mancor, Palma, Petra, Pollença, Puigpunyent, sa Pobla, Santa Eugènia, Santa Maria, Santanyí, Sencelles, Sóller i Son Servera.**

«Històries del català» prova d'expressar que la llengua té sentit, únicament, en els seus parlants, els quals guarden unes experiències i vivències diferents, que paga la pena compartir.

Del testimoni dels participants en la campanya, se'n dedueix que **valoren** molt positivament haver après català; que **remarquen** els beneficis (com a eina d'integració en la societat) d'aprendre la llengua pròpia del lloc que han triat per viure-hi, i que **sol·liciten** la col·laboració dels catalanoparlants per ajudar-los a fer del català una llengua seva.

Visita la pàgina web del [Servei de Normalització Lingüística](#) del Consell, en la qual trobareu els pòsters dels protagonistes residents a Mallorca.

Per conèixer totes les històries de l'arxipèlag, consulta www.historiesdelcatala.cat.

Sostenibilitat lingüística

34. Dret d'emprar el català en l'àmbit assistencial i sanitari

<https://eapc-rld.blog.gencat.cat/>

Els **drets lingüístics** formen part dels **drets humans**.

L'**Estatut d'Autonomia de les Illes Balears**, en l'**article 4**, diu que **totes les persones tenen el dret de conèixer la llengua catalana i d'usar-la**, i que ningú no pot ser discriminat per causa de l'idioma.

El [Pla d'Actuacions en Matèria de Política Lingüística per al Quinquenni 2016-2021](#), document aprovat per unanimitat pel Ple del Consell Social de la Llengua Catalana en la sessió duita a terme el 7 de juliol de 2016, se centra en l'anàlisi de **situacions en què els ciutadans de les Illes Balears**, independentment de la llengua d'origen, **no podem emprar la llengua catalana —o bé només la podem emprar havent de suportar un cost afegit—** i fa una proposta d'intervenció, perquè **puguem exercir amb normalitat el dret d'usar-la**, estructurada a partir dels **drets lingüístics** següents:

- Dret d'accedir al coneixement de la llengua catalana.
- Dret d'emprar el català en l'àmbit de lleure.
- **Dret d'emprar el català en l'àmbit assistencial i sanitari.**
- Dret d'emprar el català en les relacions comercials i en l'àmbit dels serveis.
- Dret d'emprar el català en l'àmbit comunicatiu.

En transcrivim, a continuació, la informació relativa al **dret** que tenim els ciutadans de les Illes Balears **d'emprar la llengua catalana en l'àmbit assistencial i sanitari**.

«Qualsevol ciutadà de les Illes Balears té el **dret** d'emprar la llengua catalana en les seves comunicacions orals i escrites amb els organismes de la comunitat autònoma que ofereixen assistència sanitària. Això vol dir que té el **dret** d'expressar-se de forma normal en català en aquest àmbit i de ser correspost també de forma normal en la mateixa llengua, en un entorn en què la possibilitat d'usar el català sigui evident i en què l'ús del català no suposi cap tipus de tensió, dilació en l'atenció ni cap altre perjudici per a l'usuari».

[Pla d'Actuacions en Matèria de Política Lingüística](#)

Aquesta formulació genèrica del dret es concreta de la manera següent:

- ⇒ **Dret** de ser atès oralment en català pel personal sanitari.
- ⇒ **Dret** de ser atès oralment en català pels serveis administratius dels centres de salut i assistencials.
- ⇒ **Dret** de rebre en català la documentació i les comunicacions escrites (volants, receptes, citacions, resultats de proves mèdiques, etc.).
- ⇒ **Dret** de ser atès per personal competent en llengua catalana en centres assistencials (llars d'ancians, centres d'acollida, etc.).
- ⇒ **Dret** d'emparar-se amb les administracions competents quan es produeixi la vulneració d'algun d'aquests drets.

<https://www.asepeyo.es/>

<http://www.cedesca.com/>

Articular els drets lingüístics de comunitats, grups i persones que compartim un mateix espai és imprescindible per a la convivència i suposa un pas cap a la normalització del català en diferents àmbits.

Exerceix els teus drets lingüístics.

Adreça't en català a qualsevol institució sanitària o assistencial i demana ser-hi atès.

Hi tens tot el dret.

Sostenibilitat lingüística

35. Dret d'emprar el català en l'àmbit comunicatiu

«Tothom té tots els drets i llibertats proclamats en aquesta Declaració, sense cap distinció de raça, color, sexe, llengua, religió, opinió política o de qualsevol altra mena, origen nacional o social, fortuna naixement o altra condició».

Declaració Universal de Drets Humans, article 2

Article 35

Tota comunitat lingüística té el dret de decidir quin ha de ser el grau de presència de la seva llengua als mitjans de comunicació del seu territori, tant els locals i tradicionals com els de major abast i de tecnologia més avançada, independentment del sistema de difusió o transmissió emprat.

Article 36

Tota comunitat lingüística té el dret de disposar de tots els mitjans humans i materials necessaris per assegurar el grau desitjat de presència de la seva llengua i d'autoexpressió cultural en els mitjans de comunicació del seu territori: personal degudament format, finançament, locals i equips, mitjans tecnològics tradicionals i innovadors.

Article 37

Tota comunitat lingüística té el dret de rebre, a través dels mitjans de comunicació, un coneixement aprofundit del seu patrimoni cultural (història i geografia, literatura i altres manifestacions de la pròpia cultura), així com el màxim grau d'informació possible de qualsevol altra cultura que desitgin conèixer els seus membres.

Article 38

Totes les llengües i les cultures de les comunitats lingüístiques han de rebre un tracte equitatiu i no discriminatori en els continguts dels mitjans de comunicació d'arreu del món.

Article 39

Les comunitats descrites en l'article 1, paràgrafs 3 i 4 d'aquesta Declaració, així com els grups esmentats en el paràgraf 5 del mateix article, tenen dret a una representació equitativa de la seva llengua en els mitjans de comunicació del territori on s'han establert o al qual es desplacen. L'exercici d'aquest dret ha d'anar en harmonia amb l'exercici dels drets propis dels altres grups o comunitats del territori.

Article 40

Tota comunitat lingüística té el dret de disposar, en el camp de la informàtica, d'equips adaptats al seu sistema lingüístic i d'eines i productes en la seva llengua, per tal d'aprofitar plenament el potencial que ofereixen aquestes tecnologies de cara a l'autoexpressió, l'educació, la comunicació, l'edició, la traducció, i, en general, el tractament de la informació i la difusió cultural.

Els articles 35, 36, 37, 38, 39 i 40, de la [Declaració Universal dels Drets Lingüístics](#), d'acord amb l'article 2 de la Declaració Universal de Drets Humans, fan referència als drets de les comunitats lingüístiques en l'àmbit dels mitjans de comunicació i de les noves tecnologies.

El fet que no tinguem un espai ràdiofònic o televisiu propi en llengua catalana, i que abasti tota la comunitat lingüística, per poder accedir a qualsevol contingut de manera exclusiva en la nostra llengua, si així ho desitjam, dificulta l'exercici d'aquests drets.

També hi ha altres factors que els limiten, com ara l'oferta insuficient de premsa i de publicitat o d'eines i de productes informàtics en català.

Un cop analitzades les causes per les quals no s'usa el català amb tota normalitat en l'àmbit comunicatiu, el [Pla d'Actuacions en Matèria de Política Lingüística per al Quinquenni 2016-2021](#) formula els drets lingüístics que tenen els ciutadans en aquest àmbit, i, a continuació, concreta mesures d'intervenció que poden servir per modificar la situació en què s'ha detectat el problema, a fi que els ciutadans de les Illes Balears puguin exercir-los.

La formulació concreta dels drets lingüístics en l'àmbit comunicatiu del Pla d'Actuacions, és la següent:

- **Dret** a accedir de manera fàcil i sense cost addicional a una oferta atractiva i variada de continguts a través de mitjans de comunicació en català.
- **Dret** a rebre la informació i la resta de continguts en la llengua pròpia.
- **Dret** a un context comunicacional que posi en valor la competència lingüística i que prestigii la llengua pròpia i aporti flexibilitat i completesa.
- **Dret** a accedir als productes tecnològics en llengua catalana.
- **Dret** a un paisatge lingüístic —del qual són part fonamental els mitjans de comunicació— que faciliti l'aprenentatge de la llengua i, conseqüentment, la integració en la societat insular dels diferents grups lingüístics establerts a les Illes Balears.

Qualsevol persona resident a les Illes Balears té el dret d'accedir sense dificultats, i de manera àmplia, a uns mitjans de comunicació —escrits i audiovisuals— en llengua catalana, tant públics com privats i tant de caràcter especialitzat com generalista.

Pla d'Actuacions en Matèria de Política Lingüística per al Quinquenni 2016-2021

Exerceix els teus drets lingüístics.

Sostenibilitat lingüística

36. Dret d'emprar el català en l'àmbit del lleure

En l'actualitat, el temps que els ciutadans dediquen al lleure és més elevat. Ara bé, el temps de lleure no és un temps buit, sense cap utilitat; no és un temps que es perd.

En la societat postindustrial contemporània, l'expansió del lleure (i dels sectors econòmics que s'hi dediquen) fa que les seves funcions (diversió, descans i desenvolupament) estiguin clarament relacionades amb el que sociòlegs i filòsofs anomenen les societats del consum, de l'espectacle i del coneixement.

Per això, des del punt de vista lingüístic, si aquest sector presenta un grau elevat de normalitat, pot ser un factor essencial en el procés de normalització lingüística i d'integració de la població nascuda fora de les Illes Balears o, en cas contrari, pot accentuar el procés de regressió social de la nostra llengua.

En general, la llengua catalana té una posició secundària, o menys, davant la supremacia del castellà, i fins i tot de l'anglès, en les activitats de lleure, especialment en els espectacles de masses (esdeveniments esportius, concerts de música, cinema, teatre...).

Amb l'objectiu de corregir els desequilibris lingüístics, el [Pla d'Actuacions en Matèria de Política Lingüística per al Quinquenni 2016-2021](#) també fa una proposta d'intervenció en aquest sector, perquè **puguem exercir amb normalitat el dret d'usar-hi el català.**

A continuació —seguint la tònica dels dos articles precedents— transcriurem la formulació que fa el Pla d'Actuacions dels drets lingüístics que tenen els ciutadans en aquest àmbit:

Formulació genèrica del dret

Qualsevol ciutadà de les Illes Balears té el dret de disposar d'una oferta de lleure en llengua catalana variada i fàcilment accessible que cobreixi les necessitats d'esbarjo pròpies del seu grup d'edat i que estigui d'acord amb els seus interessos personals. Així mateix, qualsevol ciutadà té el dret d'accedir a un ventall ampli d'activitats de lleure que li facilitin l'adquisició de la llengua catalana en un context informal i lúdic en què tenguin l'oportunitat de relacionar-se amb naturalitat amb persones catalanoparlants.

Colònies lingüístiques d'hivern

Del 5 al 7 de desembre i del 18 al 20 de desembre

Taller de plantes aromàtiques i fitoteràpia

Objectius específics:

- Ensenyar a identificar les espècies botàniques autòctones.
- Ensenyar les propietats medicinals de les espècies identificades.
- Establir la llengua catalana com a llengua vehicular del taller.
- Fer activitats agrupades en uns tallers específics.
- Tractar temàtiques socials de manera transversal.
- Treballar valors relacionats amb la convivència de forma transversal.

Concreció del dret

- **Dret** d'accedir a una oferta global d'activitats en temps de lleure desenvolupades en llengua catalana.
- **Dret** de participar en activitats esportives, de diferents categories, que es desenvolupin en llengua catalana.
- **Dret** de participar en activitats associatives amb finalitats lúdiques que es desenvolupin en llengua catalana.
- **Dret** de participar en activitats i manifestacions culturals, de naturalesa diversa, que es desenvolupin en llengua catalana.
- **Dret** de desenvolupar en llengua catalana les activitats de monitor de temps lliure en un context en què es valori el paper del monitor com a facilitador de la llengua.

XIX Festival de Poesia de la Mediterrània
dissabte, 6/05/2017 20.00 h

Josep Pedrals + Nens eutròfics
MÚSICA

La unió de Josep Pedrals amb Nens eutròfics, una banda de l'autodenominat pop irònic, suposa una passa més enllà del que coneixem habitualment com a recital poètic. Pedrals i Nens eutròfics obrin la porta a un espectacle que és un concert i és un recital poètic; alhora però també és molt més que tot això. És una combinació perfecta entre música i paraula amb les dosis justes de reflexió, entreteniment i diversió.

Idioma: català

p o e s i a

COMPRAR ENTRADES

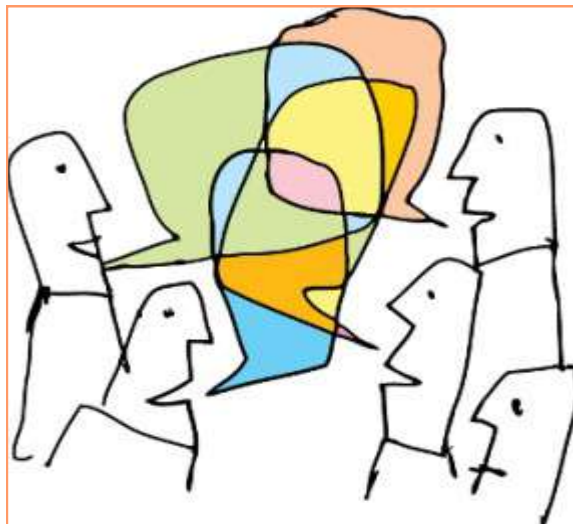
Si coneixes els teus drets lingüístics, podràs demanar que es respectin.

Sostenibilitat lingüística

37. Dret d'accedir al coneixement de la llengua catalana

Mitjançant el coneixement d'una llengua accedim a una cultura i a unes formes de pensament mil·lenàries. Aprendre una llengua i parlar-la és una experiència enriquidora, que dóna una visió nova del món i de les coses.

Els membres d'una comunitat lingüística amb llengua pròpia tenen el dret d'accedir a tots els instruments necessaris per adquirir-la. Tenim dret a adquirir la llengua catalana, en el nostre cas. Així mateix, tothom que arriba a la nostra terra té dret a aprendre el català per poder gaudir d'una igualtat d'oportunitats i per poder viure plenament una cultura que ben aviat pot ser la seva.

«Tothom té el dret d'accedir al coneixement de la llengua pròpia del territori on resideix».

Declaració Universal dels Drets Lingüístics (article 13.1)

DRETS
lingüístics

Transcrivim, a continuació, la formulació que fa el [Pla d'Actuacions en Matèria de Política Lingüística per al Quinquenni 2016-2021](#) del **dret** que tenim els ciutadans de les Illes Balears d'accedir al coneixement de la llengua catalana.

Formulació genèrica del dret

Qualsevol persona resident a les Illes Balears té el dret d'accedir sense dificultats a mecanismes d'adquisició de la llengua catalana eficaços i adequats al seu perfil i a les seves necessitats.

Concreció del dret

- ⇒ Les persones catalanolingües tenen **dret** a accedir a l'alfabetització en la llengua pròpia en un context que posi en valor la seva competència lingüística.
- ⇒ Tothom té **dret** a adquirir una varietat àmplia de registres de la llengua catalana que inclogui les formes pròpies de la tradició culta de la llengua.
- ⇒ Tothom té el **dret** d'adquirir una competència suficient en llengua catalana per poder participar en igualtat de condicions en els processos de competició social.

- ⇒ Els membres dels diferents grups lingüístics establerts a les Illes Balears tenen el **dret** d'accedir amb facilitat a l'aprenentatge de la llengua catalana com a element bàsic de la socialització complementària necessària per integrar-se a la societat insular.

Cal respectar els drets lingüístics, que són també drets humans, per corregir els desequilibris lingüístics; assegurar el respecte per a totes les llengües i establir els principis d'una pau lingüística justa i equitativa.

Sostenibilitat lingüística

38. Dret d'emprar el català en les relacions comercials i en l'àmbit dels serveis

DRETS
lingüístics

Drets lingüístics

DRETS LINGÜÍSTICS

drets lingüístics

DRETS
LINGÜÍSTICS

DRETS LINGÜÍSTICS

Amb l'objectiu de corregir els desequilibris lingüístics, el [Pla d'Actuacions en Matèria de Política Lingüística per al Quinquenni 2016-2021](#) fa l'exposició següent sobre el **dret** que tenim els ciutadans **d'usar el català en les relacions comercials i en l'àmbit dels serveis**.

Formulació genèrica del dret

Qualsevol ciutadà, en l'àmbit de les Illes Balears, té el dret d'emprar la llengua catalana, com a usuari actiu i passiu, en les relacions amb persones, entitats i empreses proveïdores de béns i de serveis. Això vol dir que té el dret de rebre informació i documentació en llengua catalana sobre els béns i els serveis oferts, d'adreçar-se en català, oralment i per escrit, als proveïdors dels béns i dels serveis, i de rebre una resposta en la mateixa llengua, en un context en què la possibilitat d'emprar el català sigui evident i en què l'ús del català no suposi cap tipus de tensió, dilació en l'atenció ni cap altre perjudici per a l'usuari.

Concreció del dret

Dret de gaudir d'un entorn, en l'àmbit comercial i dels serveis, en què la presència ambiental del català (retolació, megafonia, etc.) convidi el consumidor o l'usuari a emprar aquesta llengua amb normalitat.

Dret d'adreçar-se oralment en català a les empreses proveïdores de béns i de serveis i de ser atès en la mateixa llengua.

Dret d'adreçar-se per escrit en català a les empreses proveïdores de béns i de serveis i de rebre una resposta en la mateixa llengua.

Dret de rebre en català els documents d'oferta de béns i de serveis, així com la informació general i la publicitat.

Dret de rebre en català els documents relacionats amb la relació comercial o amb el servei contractat (pressuposts, factures, contractes, plaquetes, tests, tiquets de caixa, etc.).

Dret d'emparar-se en les administracions competents quan es produeixi la vulneració d'algun d'aquests drets.

SUPERMERCATS 423
SUPER SL.L.
CAMÍ CAN BATLLE, 1

22.08.14 19:08:58 T16:0257 01-0001

Ates per

MARGARINA	250 GRS	1,49
***PA MOTLLE	FAMILIAR 7	1,79
BOSSA	ECOL. 1 UNIT	0,02
***GASP	BIPACK ORIGINAL	5,49
PENNEL CUIT	R/SAL-GRÀ	1,00
FORMATGE	TENDRE LL 200GR	2,09
CEREALS		2,95
TOTAL		14,83

METÀL·LIC 50,03
CANVI 35,20

7 ARTICLES

Tipus	%	Base Imp.	IVA	Total
1	21	0,02	0,00	0,02
2	10	11,56	1,16	12,72
3	4	2,01	0,08	2,09
TOTAL				14,83

Gràcies per la seva visita
IVA inclòs

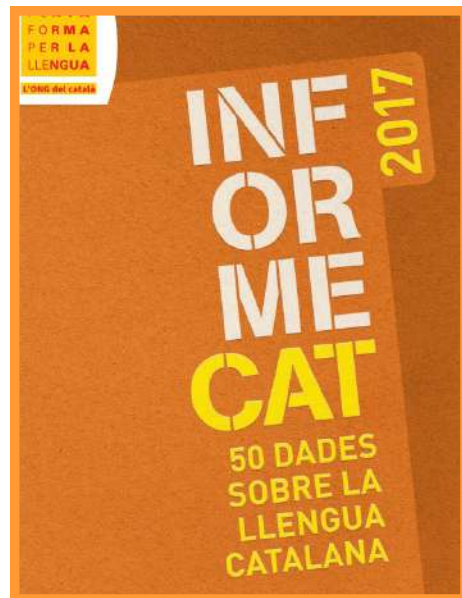
En el marc d'una relació de consum i en l'àmbit dels serveis, exerciu el dret d'emprar el català.

Sostenibilitat lingüística

39. InformeCAT 2017

La Plataforma per la Llengua ha publicat una nova edició, la sisena, de l'*InformeCAT*, un document que recull 50 dades dels diversos àmbits que tenen una influència més gran per a la llengua.

L'informe —que s'emmarca en la tasca de la Plataforma per conscienciar i informar de manera sintètica, clara i entenedora sobre la situació de la llengua catalana a tot el domini lingüístic— aporta indicadors positius i negatius sobre l'arrelament del català: detecta el **creixement del català en determinats àmbits**, com el cultural i el d'Internet i les noves tecnologies; però, en canvi, fa notòria la **manca de reconeixement oficial i jurídic** que pateix, així com l'**ofensiva a què es veu sotmès**. La situació del català millora **lentament** arreu dels territoris d'aquesta parla, malgrat que la seva vitalitat continua legalment desprotegida i que la **llengua continua presentant llacunes importants en àmbits com ara la justícia (un mínim històric de sentències en català) o l'etiquetatge dels productes**.

Seguidament, us oferim les **dades positives que fan referència al nostre arxipèlag**:

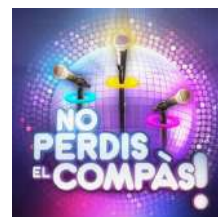
⇒ **El català guanya un 5,2 % de parlants a les Illes Balears en la transmissió de pares a fills**

El català gaudeix d'una vitalitat creixent a les Illes Balears. Almenys aquesta és la tendència que es percep si s'observen les dades referents a la llengua que els residents a l'arxipèlag parlen amb els seus parents més propers. D'aquesta manera, el 2014, fins al 41,7 % dels illencs parlava en català amb el seu primer fill, en contrast amb un 36,5 % que ho fa o ho feia amb els pares i un 37,2 %, amb els avis. La transmissió intergeneracional és un dels indicadors més relacionats amb la supervivència d'una llengua i, segons les enquestes de referència, les Illes són un dels territoris en què el català es manté millor. Així, la diferència en la transmissió generacional entre pares i fills a les Balears és de 5,2 punts percentuals positius, un poc per davall de Catalunya (+9 %) i d'Andorra (+8,1 %), però clarament per damunt de territoris on el català s'estanca, com la Franja (+1,3 %), o perd parlants, com la Catalunya Nord (-5,6 %).

⇒ **'No perdis el compàs', primera coproducció entre IB3 i TV3**

El programa 'No perdis el compàs', un concurs musical per a tots els públics, és un primer pas per fomentar la col·laboració entre les televisions dels territoris que compartim llengua, història i cultura; una proposta treballada entre la direcció de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals i la de l'Ens Públic de la Ràdio i Televisió de les Illes Balears.

⇒ 41 % més d'inscripcions per a les proves de coneixements de català a les Illes Balears

La convocatòria de proves de maig de 2016 de coneixements de català que organitza la Direcció General de Política Lingüística de les Balears va registrar prop de 4.000 inscripcions, una xifra que suposa un increment de quasi el 41 % en relació amb les de l'any anterior. Per nivells, els més demandats van ser el C1, amb 1.056 inscripcions, i el B2, amb un total de 915 persones inscrites.

⇒ 30 anys de la Llei de normalització lingüística a les Illes Balears

El 2016 es varen complir 30 anys del primer instrument legal que dotava de drets lingüístics els ciutadans de les Illes Balears i establí les obligacions per a les administracions públiques. El Parlament sorgit de les eleccions de 2015, amb majoria progressista, va recuperar totes les previsions de la Llei original que s'havien eliminat. Les modificacions més destacades són la recuperació dels usos simbòlics, alguns usos establerts per defecte (comunicacions amb la ciutadania i expedició de certificats), la forma única dels topònims en català o la previsió d'una capacitat en llengua catalana generalitzada per als funcionaris.

Consultau l'informe complet:
INFORME CAT 2017. 50 dades sobre la llengua catalana

Direcció Insular de Política Lingüística
Departament de Participació Ciutadana i Presidència
Consell de Mallorca

Sostenibilitat lingüística

40. Assertivitat lingüística. Primers contactes. Raons dels parlants nous per usar el català. Reaccions dels interlocutors

Quan els parlants arriben a no abandonar innecessàriament l'ús de la llengua pròpia, i s'hi senten totalment còmodes, es parla d'**assertivitat lingüística**, la situació en què es troben els parlants de llengües no minoritzades.

L'assertivitat ens permet expressar què volem (interessos, desitjos, necessitats...), amb opcions d'aconseguir-ho, sense atacar, sense manipular, etc.

Amb l'objectiu de millorar l'**assertivitat lingüística** de les persones que volen viure en català i sentir-se còmodes quan mantenen la llengua amb qualsevol interlocutor, encetam una sèrie de sis articles, el contingut dels quals s'ha extret bàsicament —i amb alguna adaptació— del llibre *Sortir de l'armari lingüístic*, de Ferran Suay i Gemma Sanginés.

En aquest primer article volem destacar tres aspectes: la importància de parlar català en els **primers contactes** amb persones que no coneixem, les **raons** per les quals els parlants nous adopten el català i les **reaccions** que provoca el fet que s'expressin habitualment en aquesta llengua.

Contactes inicials

En qualsevol situació nova, els primers moments són cabdals a l'hora d'establir les bases sobre les quals funcionarem en el futur. Quan ens acostam a una realitat nova, els humans tenim tots els sentits alerta, i el nostre cervell és particularment sensible a tot el que passa.

És per això que allò que transmetem a les primeres persones que coneixem pot exercir una influència decisiva sobre el nostre comportament futur; i també, per aquest motiu, el fet de **parlar-los en català transmet una sensació de normalitat en l'ús d'aquesta llengua i s'aconsegueix una percepció d'ofertament, més que no d'imposició.**

Transmetre una actitud negativa o derrotista no té gran potencial per atreure parlants nous.

Usar el català en les primeres relacions personals que s'estableixen amb parlants nous; tenir una actitud positiva, cordial i de respecte envers la llengua —sense coaccions ni consells gratuïts—, i adoptar una conducta coherent en usar-la, són estímuls que ofereixen a la persona que s'acaba de conèixer la possibilitat d'elegir incorporar-se a la comunitat lingüística catalanoparlant, aprendre'n la llengua i usar-la.

Adscripció al català

Les raons més habituals per començar a aprendre i parlar en català no solen tenir una base ideològica.

El fet de relacionar un idioma amb una ideologia determinada pot fer perdre tots els parlants que no s'hi sentin identificats.

Els motius més habituals per a l'aprenentatge d'una llengua minoritzada són **la utilitat, el prestigi i el sentiment de proximitat o d'estima per les persones que la parlen.**

Comentaris elogiosos

Reforçar sistemàticament una conducta sol tenir un efecte positiu quan adquirim una llengua: estimula i facilita l'aprenentatge. Tanmateix, quan una conducta ja està consolidada, seguir amb el mateix tipus de reforçament provoca sacietat, i aviat pot passar a exercir un efecte contraproductiu.

Les persones que han après la nostra llengua i la parlen amb prou fluïdesa segurament prefereixen que els proporcionem un dels **reforços més potents** que coneixem els humans: l'**atenció**.

Si els escoltam sense interrompre'ls i els parlem amb normalitat, sense fer-los sentir forans (ni menyspreats), aleshores recompensarem adequadament la seva conducta, i augmentarem així la probabilitat que la mantinguin.

Les repetides adulacions sobre el fet que parlin en català poden ser incòmodes per als parlants nous: el que volen és centrar-se en la conversa, i no parlar tothora del català i de com és que el parlen (o com és que el parlen tan bé).

El millor **elogi** que podem fer a les persones que han après la nostra llengua i l'usen és **parlar-los en català amb normalitat** i mostrar en tot moment una **actitud assertiva** respecte a la llengua.

Evitem, a més, que ens hagin de demanar que els parlem en català o que hagin d'explicar o justificar la seva tria lingüística. Els estaviarem molta d'energia.

Direcció Insular de Política Lingüística
Departament de Participació Ciutadana i Presidència
Consell de Mallorca

Sostenibilitat lingüística

41. Assertivitat lingüística en situacions en què ens relacionam amb persones desconegudes

Ferran Suay i Gemma Sanginés, en el seu llibre *Sortir de l'Armari lingüístic*, apunten unes quantes **recomanacions** —tot i que són conscients que és difícil que siguin vàlides per a tothom i en tota situació—, amb la pretensió que siguin **útils per a aquelles persones que volen viure més en català i sentir-se còmodes quan mantenen la llengua amb tot tipus d'interlocutors**.

Us les reproduïm, amb alguna adaptació, a continuació.

Identificació de la situació lingüística

En primer lloc, convé que identifiqueu en quina situació soleu canviar al castellà quan parlau amb persones desconegudes:

- Si em sembla, a simple vista, que no té aspecte de catalanoparlant.
- Si em diu o em fa veure que no ha comprès el que li he dit.
- Si s'adreça a mi en castellà.
- Si em diu que no parla català.
- Si em diu que no entén el català.
- Si em demana que li parli en castellà.

Plantejament i definició d'un objectiu

Si l'interlocutor us diu que no parla català, potser és exactament això el que vol dir, i no que no vol que li'n parleu.

Per tant, la recomanació és que us faceu el propòsit de mantenir el català, si més no, fins que el vostre interlocutor us hagi dit explícitament que no l'entén.

A més, és útil considerar que la persona amb qui es parla és aproximadament tan capaç com vosaltres de dir clarament allò que vol.

Paciència i constància per aconseguir l'objectiu plantejat

Per acabar, és molt recomanable tenir paciència. Tal volta, al principi, us sentireu incòmodes. Teniu present que abandonar la llengua pròpia i canviar al castellà és un hàbit, i els hàbits costen una mica de canviar.

En poc temps us anireu sentint més còmodes mantenint el català, tot i que l'interlocutor ho faci en castellà.

I, probablement, des del principi, **us sorprendrà trobar-vos un gran nombre de persones que són capaces de parlar o d'entendre el català.**

En definitiva, cal dir que la gran majoria de les vegades en què acabam canviant de llengua, ho feim sense que ningú no ens hi obligui, i encara més, sense que ningú no ens ho hagi ni tan sols demanat explícitament.

El fet de parlar en català en totes aquestes ocasions és un avenç molt notable per a l'ús social de la llengua i una ocasió per augmentar la pròpia autoestima i satisfacció personal.

Direcció Insular de Política Lingüística
Departament de Participació Ciutadana i Presidència
Consell de Mallorca

Sostenibilitat lingüística

42. Assertivitat lingüística en situacions en què ens relacionam amb persones amb qui ja tenim una relació

Ferran Suay i Gemma Sanginés, en el seu llibre *Sortir de l'armari lingüístic*, també aporten **recomanacions per a aquelles persones que, tot i tenir una relació amb una persona coneguda que fins ara s'ha mantingut en castellà, ara podrien comunicar-s'hi en català**. Són les següents:

Llista de persones amb qui la comunicació podria ser en català

El primer consell és que cal **pensar en persones** amb qui actualment es té una relació que es desenvolupa en castellà, però s'hi **podria tenir un intercanvi comunicatiu en català** sense perjudicar la comunicació, **bé perquè estan capacitades per parlar català o bé perquè poden entendre'l sense dificultat**. Convé elaborar-ne una llista.

Selecció de la persona amb qui es vol parlar en català

En segon lloc, cal decidir amb quina d'aquestes persones es vol fer el canvi de llengua i establir -hi una comunicació en català.

Aleshores:

Cal valorar quin és el grau de dificultat que suposa canviar de llengua amb cadascuna de les persones de la llista (0 = cap dificultat; 10 = impossible fer-ho).

A més, s'han d'ordenar de menys a més dificultat.

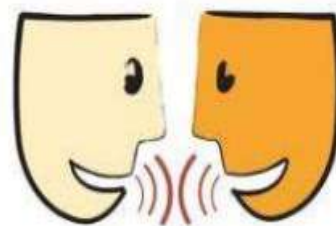

A continuació, cal començar a **fer el canvi amb qui resulti més fàcil fer-ho** i continuar, una per una, amb les següents de la llista.

Recomanacions per fer el canvi de llengua

Per començar a parlar en català amb qui s'hagi decidit fer-ho és convenient seguir aquestes **recomanacions**:

- **Seleccionar el moment i l'oportunitat** (quin dia, en quines condicions) en què s'exposarà a la persona que s'ha elegit que es vol fer el canvi de llengua.
- **Preparar un argument**, sempre **basat en raons plenament subjectives** (*m'agradaria, preferiria, em sentiria més bé, em faria il·lusió...*).

- **Presentar-lo** de manera que en destaquin els **elements positius**. Per exemple: *Amb les persones que em mereixen més respecte i estima, tenc per costum de parlar català. M'agradaria fer-ho amb tu, també.*
- **Demanar a la persona en qüestió què en pensa i escoltar-ne la resposta**. No es tracta d'un ultimàtum, sinó d'un intent de millorar la comunicació.
- **Preparar les respostes**, perquè és probable que hi pugui haver alguna resistència. Al cap i a la fi, els hàbits costen de canviar. Un dels arguments més freqüents en contra de fer el canvi és la incomoditat.

Uns quants d'**arguments** possibles **davant l'expressió d'incomoditat** podrien ser els següents:

— *És probable que ens hi sentim incòmodes al principi. Si et sembla bé, ho podem provar, però no és un ultimàtum!*

— *Ho provam? Jo crec que aviat ens hi sentirem còmodes. Si en algun moment per a tu és una incomoditat, pots tornar-me a parlar castellà quan vulguis.*

— *Jo crec que ben aviat em trobaré millor parlant en català amb tu. De manera que, si no et fa res, jo seguiré en català i tu em contestes com vulguis. Et sembla bé?*

Direcció Insular de Política Lingüística
 Departament de Participació Ciutadana i Presidència
 Consell de Mallorca